

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Moralia in expositione Iob, p. V. VI. (libb. 23-29) - Cod.
Aug. perg. 4**

Gregor <I., Papst>

[S.l.], 801-815

Liber 24

[urn:nbn:de:bsz:31-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-97739)

40
sententiam accepit. Cu-
lus seductione aucte pre-
cepto deuiavit. Ut inde
poenam ueraciter su-
meret. Unde culpa neg-
legenter admisisse.
Quicquid unumquemq;
electum suum diuina
gratia tunc magis eru-
diendo custodit. cum qua-
si percussus deserit.
Dicatur recte.
Ad propinquabit corrup-
tioni anima eius. Et
uitae illius mortiferis.
Ut quo se suis uirib; uici-
num morti per aduer-
sa considerat. Et in-
cunctis que fortiter
egerit. ad diuine spei
munimen fugiens. So-
lidius uiuat.

CAPITULUM XXIII:

IN EPITOLA XXIII:

Deliu. uiam su-
perne dis-
pensationis
insinuans. de electi unius-
culusq; percussione in-
tulit dicens; Ad pro-
pinquabit corruptio-
ni anima eius. et uitae
illius mortiferis.
Et dum temptatum
hominem demonstrat
unum. In qua tempta-
tione sit positum huma-
num genus ostendit
uniuersum. Quicquid nar-
rat quid specialiter
agatur in singulis.
Liquido innotat. quid
generaliter agatur
in cunctis. Sic enim
temptationem exprer-
sit quorunda proprie-
singulorum. ut possit
intelligi. & uniuersa-
liter omnium.
Cunctum quippe elec-
torum genus in hac

uita huius tedio labo-
ris ceficitur. Unde
& mox huic generali
peftilentie generale
fub intulit remedium
medicinae dicens.

Sifuerit pro eo angelus
loquens unum desimi-
lib: ut adnuntiaet homi-
nis aequitatem. mise-
rebitur eius.

Quis enim iste e angelus?
Nisi ille qui per pro-
pheta dicitur. Magni
consilii angelus.

Quia enim greca lingua
euangelizare. denun-
tiare dicitur. Semet
ipsum nob adnuntians
dnr. angelus uocat.

Et bene ait. Sifuerit
pro eo angelus loquens.

Quia sicut ait apostolus.
Etiam Interpellat
pro nob. Sed quid pro
nobis loquat audiam.

Unum desimilibus.

Mos medicinae e. ut
aliquando similia
similib: Aliquando
contrarie. contrie
rur cura. Nam sepe
calida calidis. Sepe
autem frigida cali-
dis. calidee frigidis
sanare consuevit.

Veniens ergo ad nos
medicus ner desup-
tentisq: nos Inueni-
ens languoribus
pressor. quidam
nobis simile. Et quid-
dam contrarium
adposuit. Ad homi-
nes quippe homo
uenit. Sed ad pecca-
tores iustus. Concor-
dauit nobis ueritate
nature. Sed discre-
pauit a nobis uigore
iusticie. Ut iustus
enim homo corrigi
non poterat. Nisi per
dm. Uideri autem

41^v
debut qui corrige
bat. ut prebendo
imitationis forma.
ante acte malitiae
mutare & uita. Sed
uideri ab homine n̄
poterat d̄r. Homo
ergo factus ē. ut ui
deri potuisset.

Iustus igitur atq; Inui
sibilis d̄r. apparuit
similis ^{no vis} homo uisibilis.
ut dum uidetur & si
mili. Curare & iusto.
Et dum ueritate gene
ris concordat con
ditionē: uirtute ar
tis obuiare & egre tu
dini. Quia ergo ue
niens in carne d̄r.
non culpam nr̄am
& uitio. non poenam
& necessitate susce
pit. Nulla enim
labe peccati pollutus
relictus nr̄i teneri con
dicione non potuit.

Atq; ideo mortem nr̄am
omni necessitate cal
catis. cum uoluit spon
te suscepit. Recte
dicitur. quod pro te p̄
tato homine. iste ange
lus unum de similibus
loquitur. quia nec ita
natus ut reliqui. nec
ita mortuus. nec ita
resuscitatus. Non enim
operante cotui. sed
sp̄u super ueniente
conceptus ē. Natus
autem materna uisce
re & fecunda exhibuit.
et incorrupta serua
uit. Rursum nos om̄s.
cum nolumus mori.
quia ad soluendam
penę debitum. culpe
nr̄e conditione coar
tatur. Ille autem
quia nulli ad mixtur
est culpe. nulli & ne
cessitate sub cubuit
penę. Sed quia culpa

42 R

nam dominando sub
didit. poenam nam
misericordendo suscepit.

Sicut ipse ait. Potestatem habeo ponendi animam meam. et poteritatem habeo iterum sumendi eam; Quia etiam premisit. Nemo tollit eam a me. Sed ego pono eam a me ipso.

Rursum non ut reliqui suscitatur est. quia nostra resurrectio in seculi fine dilata est. Illius uero die testis celebratus. et nos quidem pro illum resurgimus. Nam ipse per se. neque enim quidam erat. Sicut nos ab alio. ut resuscitari potuisset. Indigebat.

Neo ergo eius resurrectio distat a nostra. quod non per nos et ipsos resurgimus. Sic ipse. Pro eo enim

quod simpliciter homines sumus. Superiori in celatorio. ut resurgere ualeamus. Indigemus. Ille autem eiusdem resurrectionis uim. cum patre et sancto spiritu. demonstrabit.

Quem tamen solus in humanitate precepit. Quia igitur dominus. uere natus. uere mortuus. uere resuscitatus.

In omnibus tamen distat. a nobis magnitudine potentie. Sed sola concordat nobis ueritate nature.

Benedicatur. Quia pro nobis iste angelus unum de similibus loquitur. Cum enim in cunctis operationibus suis. in mensa nos uirtute transcendit. In uno tamen a nobis. id est in forme ueritate non discrepat.

per hoc pro nobis
 patri loquitur. per
 quod semetipsum nobis
 similem ostendit.
Loqui quippe etur. uel
 Interpellare est. ip-
 sum se pro hominibus:
 hominem demonstra-
 re. Et bene cum dix-
 rit unum de similibus
 loquitur. Ilico ceditur.
Ut ceditur hominis
 æquitatem. Quia
 nisi ille hominibus simi-
 lis fieret. equus homo
 ante dñm n̄ appareret.
Inde quippe adnun-
 tiat equi. ac te n̄ra.
 Unde suscipere
 dignatus est
 infirmitatem n̄ra.
Omnes uidelicet nos
 inimica illa persuasio
 inculpæ contagium
 ab ipsa radice pollue-
 rat. Nullusq; erat qui
 apud dñm pro peccatoribus

loqueretur. a peccato liber
 appareret. Quia & ea-
 dem massa editos. eq-
 cunctos. par reatur. In-
 uoluerat. Proinde
 uenit ceditur unigenitus
 petris. adsumpsit ex
 nobis naturam. non per-
 petrent culpam. Sine
 peccato quippe esse
 debuit. qui pro pecca-
 toribus. Interuenire potu-
 isset. Quia nimirum
 aliene pollutionis con-
 tactu non tergeret.
 si propria sustineret.
Bene ergo dicitur.
 Quia in eo quod similis
 apparuit. æquitatem
 hominis adnuntiavit.
Intercedens enim pro
 peccatoribus. semetip-
 sum iustum hominem.
 qui pro alius indulgen-
 tiam mereretur. osten-
 dit. Sequitur.
Miserebitur ei et

43R

dicat libera eum ut non
descendat In corruptio-
nem. Inueni In quo ei
propterea

Mediator dī & hominū.
homo xps̄ ih̄s. In eo
miseretur hominis. quo
formam hominis sump-
sit. Qua misericordia
redempto homine dicit
patri. Libera eum
ut non descendat In cor-
ruptionem. Sicut lat
supra diximus. Dicere-
tur ē libera homine
naturam hominis ad-
sumendo liberam
demonstrare. Nea
quippe carne quam
sumpsit. Etiam hanc
ostendit libera quā
redemit. Quae re-
dempta uidelicet caro
nos sumus qui cōgnitio-
ne nri peccatū astrin-
gimur. Sed mediatoris
tanti aequitate libera-
mr!

Sicut ipse ait
Suo filio liberaue-
rit. uere liberemur,
Et bene pro hoc redēp-
to homine dicitur
non descendat In cor-
ruptionē. Superius
enim dictum fuerat
Ad propinquitate cor-
ruptioni anima elur-
Post modum dicitur
non descendat In cor-
ruptionē. Ac si diceret
Quia cognoscendo In fir-
mitatem sua esse se
corruptioni proximū
non ignorat. Idcirco
ad corruptionis Inte-
ritum non descendat.
Ad corruptionem enī
discendat. Si suis
uirib; longe se a cor-
ruptione esse iudicasset.
Sed quia corruptioni
uel propinquitate
humiliter debet
misericorditer liberari.

ut eo contrito In pug-
nantia uitae fortissit.
quo suis meritis cognos-
cit infirmum,

Quis quis enim supra se
et tollitur. ipso elatio-
nis super pondere gra-
uatur. Et eo se In In-
firmis mergit. quo In
superbiae uitium pro-
ruent. cebo qui uere
excelsus est elongatur.
atq. Inde magis hūma-
appetit. unde se con-
lunctum a summis aesti-
mauit. Sicut per pro-
pheta et tollenti se
animae dicitur,

Quo pulchrior es descen-
de. & dormi cum In cir-
cumcis. Omnium eni-
qui foeditate Infirmi-
tatis suae considerare
negligit. Sed per elat-
ionis fastum uirtutis
suae gloriam actendit.
Unde pulchrior est.

Inde descendit. Quia
et tollendo se de suis
meritis. Inde In hūma-
Intertur corrumpit. unde
gloriosum se esse iudi-
cauit. Qui descendens
cum In circumcis dormit.
quic In aeternam mor-
tem cum caeteris pecca-
toribus defecit.

Quic ergo homo iste humi-
liter corruptioni se
propinquum esse cogno-
uit. Bene de eo dicitur.

Libera eum ut non des-
cendat In corruptione.
ut eo magis euicelatur
poenam. quo oculos suos
non avertat a culpa.

Quia uero nulli uerac-
tatis meritis nob. dñs
propterea debuisse.
Unigenitum patris. for-
mam Infirmi-tatis nre
suscipient. Solus In factis
apparuit. pro peccato-
ribus Intercedens.

Et bene pro redempto
 homine iste loquens
 angelus dicit, Inueni in
 quo ei propitius
 Xesi aperte mediator di
 atq; hominum dicat,
 Quia nullus hominum fuit
 qui coram deo interces
 sor iustus pro hominibus
 appareret. Memos
 ipsum eed propterea
 hominibus hominem feci,
 Et dum me hominem
 exhibui in quo iusto ho
 mine hominibus propi
 tius inueni, Et quia
 In firmitate teni suscipi
 ens dnr. Dum poenam
 nram moriendo tole
 rante corruptione
 nram resurgendo
 mutauit. Bene iste
 angelus mortuorum
 nostre flagella sub
 iungit eorumq; mise
 retur dicens,
 Consumpta est caro ei

supplicis. Reuertit
 tur ad dicit ad iuuen
 tie sue, In illo quippe
 primo homine ad no
 recedente repulsi
 a paradysi gaudiis
 In hac mortalis uite
 aerumnâ cecidimus
 Et quidem grauem culpam
 serpentis suasionem
 commisimus poenam
 nre ultione sentamus,
 Huc enim lapsi nihil
 extricamus nisi quo
 affligeremur Inueni
 mus, Quia per oculi
 glorum uisum carne
 secuti sumus. De ipsa
 carne quicquid preceptis
 di preposuimus flae
 gellamur, In ipsa quip
 pe cotidie gemitum.
 In ipsa cruciatum. In
 ipsa interitum pati
 mur. Ut hoc nobis mira
 dispensatione dnr
 In poenam uerteret.

per quod fecimus
 culpam. Nec aliun-
 de esset interim cen-
 sura supplicii nisi
 unde fuerat causa
 peccati. Ut eius car-
 nis amaritudine
 homo erudiretur
 ad uitam. cuius oblec-
 tatione superbia
 peruenit ad mortem.
 Quia ergo in numeris
 humanum genus car-
 nalis uitae supplicium
 premebatur. Sed
 redemptore nro ueni-
 ente. & uitia corrup-
 tionis nre. & tormen-
 ta delicta sunt.
 Dicatur de hoc redempto
 homine. Consumpta
 est caro a supplicio.
 Reuertatur ad diem
 adulescentiae suae.
 Ac si dicere. Mortali-
 tatis suae poena. In qua
 diem uetustatis suae

senectute delectatus est.
 Reuertatur ad diem adu-
 lescentiae. id est prioris
 uitae integritate reno-
 uetur. ut non eo mane-
 at quo lapsus est. Sed
 ad hoc redemptus rede-
 at ad quod percipi-
 dum conditus fuit.

Scriptura enim sacra
 saepe adulescentiam
 pro nouitate uitae po-
 nere consuevit.

Unde ueniens sponsus
 dicitur. Adulescenti-
 le dilexerunt te. Iohē
 electorum animae
 gratia baptismatis
 renouate. que non
 in uitae ueteris usu defi-
 ciunt. Sed in noui homi-
 nis conuersatione de-
 corantur. Senectum
 quippe ueteris
 hominis inter uitam
 tabescente deflebat
 ille qui ante

In ueteribus inter omnes
 Inimicos meos. in uirtu
Contrarie alius gaudere
 in uirtutibus: ad monens dicit.
Laetare luenis. In adu
 liscencia tuca. Ac si dice
 re. Fortis quisq; gau
 deat. In renouatione
 suce: id est laetitiam
 sua. Non in uita ue te
 ris uoluptate. Sed in
 conderationis nouae
 uirtute constituitur.
Quia uero ad hoc noui
 tate robore non in
 uiribus. Sed redemptore
 interueniente reuoca
 mur. pro hoc flagel
 lato homine. Depre
 cant angelus dicitur.
Reueratur ad dies adu
 liscenciae suae. Et quia
 dum redemptor in
 patrem pro nobis inter
 pellat. Nos quoque uita
 pristina torpore dis
 cussio ad firmationis

accendimur. **A**ptus
 de hoc homine. Redeptio
 Sub lunigra. **A**idui
Deprecabitur dicitur. et
 placabilis. **P**rius enim postulat
 angelum. et post modum
 hominem dicit. Quia
 nisi ante ipse dicitur per
 incarnationem suam.
 Interpellans patrem.
 Vitam nostram petere.
 Numquam se inra. In
 sensibilitate ad postu
 lenda etc. que aeterna
 sunt. **S**ed in
 incarnationis eius pre
 cessit oratio. ut corpo
 ris nre uigilatio sub
 ueretur. **Q**uia uero
 post temptationis.
 Saepe post inmensas
 amaritudines menti
 nis. In occulto gaudio
 lux uentitatis erupit.
Bene de hoc temptato
 homine. et deprecante

45
Sublungetur iubilatio
Et videbit faciem eius
in iubilo. Superius die
tum est. quomodo dicitur
notescendos affictos
Nunc uero dicitur. Quomo
do dum innotescit schu
lcrat. Aliter enim ad
quisq. conpungitur. cu
Internam Intuens. maloz
suorum pauore terret.
Aliter uero conpungitur
comgaudia superna con
spiciens. Spequedam
& securitate roborat.
Illa conpunctio afficien
ter ac trister haec uero
laetia lacrimas mouet.
Iubilum namq. dicitur
quendo ineffabile gau
dium mentes concipit.
quod nec abscondi pos
sit. nec sermonibus ape
riri. Et tamen quib.
dum motibus proditur.
quemuis nullis proprie
tatibus exprimat.

Unde claudius propheta
Intuens electorum ani
mum. Tunc gaudium
mente concipere. quan
tum sermone non ualent
aperire. ait. *Beatus*
Beatus populus qui scit
iubilationem.
Non enim ait. qui loquitur.
Sed qui scit. Quia sciri
quidem iubilatio Intel
lectu potest. Sed dici
expressi non potest. *Sentire*
Sentire per illa quippe
quod alterius sensum est.
Et cum uix ad hoc con
templandum sufficiat
conscientiae sententia
quendo. ad hoc expri
mendum sufficiat lin
guage dicentis. Quia
ergo cordibus. nris lux
seueritatis insinuant.
Modo districta iustitia
pretendendo contris
tiet. modo Internam
gaudia aperiendo

46R

laetificat. Post temp
tationum amertudines
post tribulationu luctu
apte sublungitur.

Jidebit faciem eius in
iubilo. Menti enim
nre deconsideratione
cectatur suae. prius
ignis tribulationis inmit
tatur. ut omnis vitioru
erugo concremetur. et
tunc mundatis oculis cor
dis. illic laetitia patrie
caelestis aperitur. ut
prius purgemur lugen
do quod fecimus. Et
post modum manifesti
ur contemblemur per
gaudice quod querimus.

Prius a mentis acie seu
rente tristitia. Inter
positae malorum caligo
detergitur. & tunc
resplendente receptam
coruscatione. In circum
scripti luminis inlustrat.

Quo utcumq; conspecto

In gaudio cuiusdam secu
ritatis ab sorbitur. Et
quasi post defectum vite
psentis. ultra se receptae.
aliquomodo In quada
nuitate recreatur.

Ibi mens ex inmensa fon
te. Infusione super ni
roris aspargitur.

Ibi non se sufficere. ad
id quod recepta e contem
platur. Et ueritatem
sentiendo uidet. quia
quantae e ipsa ueritas
non uidet. Cui ueritati
tanto magis se longe
scistimat. quanto ma
gis ad propinquat.

Quia nisi illa utcumq;
conspicere. nequaqua
etiam conspiceret se n
posse sentire.

Ad nisur ergo animi du
in illa intenditur. In
mensitatis eius corus
cante circumstantia
reuerberatur.

46^v
Ipsa quippe cunctae In-
plens. Cunctae circumstat.
Et idcirco mens nra ne-
quaquam se ad compre-
hendenda In circum scrip-
tam circumstantiam
dilatat. quia et inopia
sup circum scriptio-
nis angustat. Unde & ad
sem& ipsam citius labi-
tur. & prospectat quasi
quibusda uerticibus uesti-
gum. ad sua hinc reuo-
catur. Haec ipsa tam
per contemplatione
factae non solida & p-
miciens uisio. Sed ut
hic dixerim quasi quae-
da uisionis imitatio.
di facies dicitur.
Quia enim per faciem
quem lib& cognoscimus.
Non In merito cognitio-
nem di faciem eius
uocamus. Unde iacob.
post quicm angelo luc-
tatur est. ait.

Uidi dnm faciae ad facie.
Ac si diceret. Cognoui dnm.
quia me recognoscere
ipse dignatus e.
Quem cognitionem ple-
nissime fieri. paulus
In fine testatur dicens.
Tunc cognosca. Sicut &
cognitus sum. Quia
ergo post laborum
certamina. post tep-
tationum fluctus.
Saepe In excessu anima
suspenditur. ut cogni-
tionem diuinae p-
sentiae contempletur. qua
tamen p-
sentia & sen-
tire possit. & ex plere
non possit. Recte
post tot labores de
hoc temptato homine
dicitur. Uidebit fa-
ciem eius In lubilo.
Quia uero unusquisq;
quanto amplius celestia
contempletur. Tanto
magis a terrena operagone

corrigatur. Bene post
 gratiam contemplatio
 nis iustitiam subdidit
 operationis dicens.
Redda homini iustitiam
 suam. Iustitia nra
 dicitur. Non quae ex
 nro. nostra est. Sed
 quae diuinae largitate
 fit nra. Sicut in domi
 nica oratione dicimus.
Panem nostrum cotidia
 num da nobis hodie.
Ecce & nrm dicimus.
 et tamen ut de tur ora
 mur. Noster quippe
 fit cum accipitur. qui
 tamen di e. quia ab
 illo datur. Et di ergo
 est ex munere. & noster
 fit ueraciter per ac
 ceptionem. Itaque ergo
 hoc loco homini. Sua
 iustitia dnr reddit.
 Non quam se semetipso
 habuit. Sed qua condi
 tur ut habere & accipit.

Et Inquam licet sit per
 se uerere noluit.
Illam ergo iustitiam
 reddat dr homini. ead
 quam conditur fuit.
Ut In herere do libeat.
 ut minacem eius senten
 tiam per timentat. ut
 serpentis callidi blan
 dis iam promissionib;
 non credat. Quod eni
 In paradiso egit. hoc
 cotidie antiquos hostis
 agere non desistit.
Uerba quippe di decore
 dib; hominum molitur.
 euellere. atq; In eis
 fictae promissionis suae
 blandimentis radicare.
 Cotidie id quod dr
 minatur leuigat. Et
 ad hoc credendum
 quod falso promittit
 Inuitat. Falso enim
 pollicetur tempora
 lice. ut mentab; hominu
 ex supplicia leuiget.

ff

quae dīminatur aeter-
 na. Nam cum p̄sentis
 uite gloriā spondit.
 quid aliud dicit. quam
 gustate. et eritis sicut
 dii. Ac si aperte dicat.
Tempore dem concupis-
 centia tangite. Et in
 hoc mundo sublimis appa-
 rete. Et cum timore
 diuinæ sententiæ
 amouere conatur.
Quid aliud loquitur.
 quam id quod primis
 hominib; dixit.
Qui precepit uob dī.
 ut non comedere tis
 de omni ligno paradysi.
Sed quia diuino munere
 redemptus homo iusti-
 tiam recepit. quem
 dudum conditus amisit.
Robustiores se iam
 contra blandimenta
 callide per suasionis
 exercet. quia seperi-
 mento didicit. quanti

oboedient esse delin-
 beut precepto. Et
 quem tunc culpa duxit
 ad poenā. Nunc poena
 succ restringit a culpa.
 ut tanto magis delin-
 quere metuat. quan-
 to cogentes supplicio.
 & ipse iam quod per-
 petrauit accusat.
Unde & sequitur.
Respiciat homines. & dic
 peccaui. Sed pecca-
 torem se non cognosce-
 ra. Si iustitia non
 haberet. Nemo quip-
 pe fortitudinem suam.
 nisi cum reatus esse
 coepert deprehendit.
Nam qui omnino per-
 uersus est. neq; hoc
 potest uidere quod est.
Qui uero peccatore se
 intellegit. iam ex
 parte aliqua esse iustus
 incoaur. atq; id quod
 non iustus fecerat.

4PR

Deo quod est iustus
 accusat; quia accusa
 tione succ dō in herere
 Inchoat. Dum rectum
 contra se iudicium pro
 ferent. hoc in se quod
 illi sentit displicere
 condemnat; Receptac
 ergo iustitia sua dicit
 homo iste peccavi.

Et notandum quod pre
 mitatur. Respicit
 homines. et tunc de in
 de sublungitur. Et dicit
 peccavi. Ideo nonnulli
 peccasse se nesciunt. -
 quia homines non at
 tendunt. Nam consi
 derarent homines
 citius cognoscerent.
 quentum peccando in
 fric homines cecidissent.

Et quemvis scriptura
 sacra. aliquando
 homines ponere soleat
 humana sapientes.

Sicut ait apostolus.

Cum enim sit inter uos
 zelus & contentio. non
 ne carnales estis.

Et paulo post subicit
 dicens. Nonne homines
 estis? Non numquam
 tamen homines dicit.
 eos quos abestis rictio
 ne distinguit; Id est
 quos non ateri bestiali
 passionum motu de
 monstrat. Quib; per
 propheta dnr dicit.

Uos autem greger par
 cius mee homines estis.

Quia illos nimirum dnr
 pascit. quos uoluptas
 carnis lumentorum
 more non affectat.

At contra hi qui carnali
 affectione succumbunt.
 non tam homines. sed
 lumentis nominantur.

Sicut de quibusda in
 peccato suo morientib;
 per propheta dicitur.

Conputruerunt lumina

Instercore suo .
Iumentec quippe Instercore suo computrescere ē. carnales homines Infetore luxurice uitam finire: Non enim esse homines. Sed lumentec declarantur .

De quib: per prophetam dicitur. Unusquisq: ad uxorem proximi sui in niebat. Et de quib: per propheta alius die.

Carnes asinorum carnes eorum. et fluxus equorum fluxus eorum.

Unde & per dauid dicit. Homo cum in honore esset. non intellexit. comparatus est lumentis insipientibus. Et similis factus est illis.

Cum ergo uocentur homines hi qui iusticie ratione suffulti sunt. et in rationabilice lumentec nominentur

hi qui carnali delectatione de seruiunt.

Recte de hoc paenitente dicitur. Respiciet homines. & dicit. peccaui.

Ac si dicatur. sanctorum uirorum exempla conspiciet. atq: eorum comparatione se pensans. Iniquum se esse deprehendit.

Qui enim plenissime Intellegere appetit qualis ē. Teda nimirum debet conspicere. qualis non ē. Ut ex bonorum forma metiatur. quanto ipse deserto bono deformis est.

Ex his quippe quibus plenissime bonice cedunt. perpendit recte quae sibi minus sunt.

Atq: In illorum pulchritudine conspiciet foeditatem suam. quem in se ipso & potest per peti. & sentire n̄ potē;

f

Lucem namq; debet con-
 spicere. qui uult de tene-
 bris iudicare. ut in illa
 uideat. quid de tenebris
 estimet. per quas uide-
 re prepeditur.

Peccator namq; si in cog-
 nitae uitae iustorum se-
 met ipsum conspicit.

Peccatorem se nullatenus
 comprehendit.

Uidere enim se non potest.
 quia fulgorem lucis
 nesciens. cum semet ip-
 sum conspicit. Quid
 aliud quam tenebras
 attendit. Iustorum
 ergo debemus uitam
 conspicere. ut sub-
 tiliter deprehenda-
 mus nostram.

Illorum uidelicet spe-
 cies. quasi quedam
 forma nobis imitanda
 proponitur.

Uiuilectio est. uitae bonorum.
 Unde et non in merito

idem iusti in sacro
 eloquio libri nominan-
 tur. Sicut scriptum est.
 libri aperti sunt.

Et alius liber apertus est.
 qui est uitae. et iudica-
 ti sunt mortui. ex his que
 scriptae erant in libris.

Liber namq; est uitae. ip-
 sa uisio aduenientis
 iudicis. In quo quasi
 scriptum est omne man-
 datum; Quia quisquis
 eum uiderit. mox teste
 conscientia quicquid
 non fecit. Intellegit.

Libri etiam aperti refe-
 runtur. Quia iustorum
 tunc uitae conspicitur.
 In quibus mandata cae-
 lesticis opere in pres-
 sa cernuntur.

Et iudicati sunt mor-
 tui. ex his que scriptae
 erant in libris.

Quia in ostensa uita
 iustorum. quasi

arnali deler
 de seruuu
 hoc paenit
 Respicit
 ct. peccat
 ur. scorum
 a conspici
 mparazon
 Iniquum si
 endit.
 nissime in
 appetit q
 nimirum
 cere. qua
 & bonoz
 atur. qua
 to bono
 st.
 pe quib
 bonae ad
 pendit p
 ominus
 um pulch
 nspicit fac
 n. quem
 potest pe
 ire non pot

In expansione librorum
 legunt bonum quod
 agere ipsi noluerunt.
 atque eorum qui fecerunt
 comparatione
 damnantur. Ne ergo
 unus quisque tunc uident
 eos quod non fecit de
 flectit. nunc in eis quod
 imitetur attendat. quod
 quidem facere electi
 non cessant. Meliorum
 namque uitam considerant.
 & deteriorum usum con
 uersionem mutant.
 Unde sponsi uoce sanctae
 ecclesie in canticis can
 ticorum dicitur.
 Quo ubera tuae sicut duo
 himuli capreae gemelli
 qui pascuntur in lilis.
 donec aspirat dies. et in
 clinentur umbrae.
 Quae enim sunt duo
 uberae. nisi exiudeat
 hac gentilitate ueni
 ent uterque populus.

qui in sanctae ecclesiae cor
 pore per intentionem
 sapientiae archano est
 cordis infixus. Ex quo
 populo hi qui electi sunt.
 idcirco capreae himulorum
 comparantur. Quia
 per humilitatem qui
 dem paruorum se. ac pec
 catores intellegunt.
 Sed eis per caritatem
 currentibus. si qua ob
 staculorum de impedimen
 to temporalitatis ob
 uient. transeunt. et
 datis contemplationis
 salub; ad superna con
 scendunt. Qui ut haec
 agunt. precedentium
 sanctorum exempla con
 spiciunt. Unde &
 in lilis pasci referunt.
 Quid enim per lilia. nisi
 illorum uitae declara
 tur. qui ueraciter dicunt.
 Christi bonus odor sumus. glo.
 Electi ergo ut ad sequi

summa p̄ uideant: con
 spectu odorifera. et
 candida iustorum uita
 fatigantur. Jam quide
 uidere dñm sciunt. -
 lam de eius contempla
 tione fatigari caritatis
 aestib; In uerdescunt.

Sed quia In hac uita positi
 nec dum uident. per p̄
 cedentium Interim
 patrum exempla par
 cuntur. Unde & apte
 illic tempus de ipsolior
 p̄ctu definitur dñ dicit.

Donex aspire & dies. et In
 clinentur umbre.

Tam diu quippe refici
 iustorum exemplis
 Indigemus. Donec pre
 sentis mortaditatis
 umbrar. aeterno die
 aspirante trionseamus.

Cum enim huius tempo
 raditatis umbra trans
 acta hac mortaditate
 fuerit Inclinata.

quia ipsius diei Internu
 lumen cernimur. Ne
 quaquam iam appeti
 mur. ut ad amore elig
 per aliorum exempla
 flagremur. Nunc
 autem quinec dñ cum
 Intuey possumus. Sum
 mopere necesse est.
 ut eorum qui illum per
 fecte sequuta sunt. con
 spectis actionib; Incte
 mur. Intueamur quā
 pulchreccē cogitay se
 quentium. Quidemur
 quam turpissit ebtaudo
 pigrorum. Statim
 namq; ut bene agentū
 gesta respicimus. Nos
 mō ipsos confusione
 Inama ulciscete iudi
 camur. Mox uere
 cundiam mentē con
 cutit. Mox iuste sae
 uient. Reatur ad dicit.
 Et uehementer hoc
 & iam displicet. quod

ad huc fortasse turpiter
liba. Unde bene per
ezechielem dicitur
Fili hominis. Ostende
domum istam templum
ut confundantur ab
iniquitatis suis. Et
metuantur fabricam
et erubescant ex omni
bus quae fecerunt.
Templum quippe fili
istud ad confusionem
ostenditur. quando
unius cuiusque iustitiam
quam inspirando
deus in habitat. quanta
semitate fulget ad
confusionem suam
peccatoribus demonstra
tur. ut in illa bonum
quod neglegunt uide
ant. Et in se ipsis me
lum quod operantur
erubescant.
Merita uero est fabri
cam pensare subtili
ter iustorum uitam.

Sed dum imitatur fa
bricam. necesse est
ut excunctis que feci
mus erubescamus.

Quia bonorum uitam
quanto subtilius pen
sando discutimus.
tanto reuerius in nob
omnes iniqui gestis
reprobamur.

Bene autem propheta
dicitur. ut ostendat
templum. Quia enim
iustorum rectitudine
peccator considerare
dissimulat. Satis
hanc ex uoce predican
tis cognoscit.

Templum quippe pecca
toribus ostendere est.
Sponte sine conside
rare nolentibus. Recto
opera narrare.
qui tamen sicut diximus
perduci ad summam
desiderant. Semp
necesse est ut melio

prouectibus intendant.
 quatenus tanto de
 strictius in se culpas
 iudicent. quanto in illis
 altius quod admirent
 uident. Sed quid istae
 de peccantibus dicimus.

Cum ipsos quoque opera
 bonae iustitiae tantae
 prouehi dispensatio
 ne uideamus.

Alius namque donum scien
 tiaae accepit. et tamen
 ad uirtute mire ab
 stinentie non peruenit.

Alius magna abstin
 entiae uirtute accingit.
 Nec tamen in summae
 scientiae contempla
 tione dilatatur.

Alius per prophetiae
 spiritum uel omnia uen
 tura praenoscere
 Sed tamen per cura
 tionis gratia nulla
 praesentis molestiae
 male subleuare.

Alius per curationis gra
 tiam mala praesentis
 molestiae subleuat.
 Sed tamen quia prophe
 tiae spiritum non habet quid
 sequatur ignoret.

Alius indigentibus multa
 licum proprie largiri
 potest. Sed tamen in
 iuste cogentibus obuiare
 libere non potest.

Alius iniuste cogentibus
 audacter pro clamo obuiat.
 Sed tamen indigentibus
 que habet tribuere
 omnia recusat.

Alius iam & ebrioso
 se sermone restrin
 gens lingue lasciuia
 superat. Sed tamen
 adhuc insurgens ira
 stimulos perfecte
 non calcat.

Alius insurgentem ira
 lem perfecte edo
 mat. Sed tamen ad
 huc lingua in leuitate

reliexat. Quid est hoc
 quod iste eo bono indiget
 quo alius pollet. & ille
 cum multis polletet
 abunde celis bonum ad
 esse consideret. quod
 sibi de esse suspirat.
 nisi quod mirae dispen
 satione cogitur. ut per
 hoc quod alter habet
 & iste non habet. unus
 alteri melior ostendat.
 quatenus tanto ceden
 tur et humilitatem
 quisque proficiat. quon
 to & bonis que non habet.
 Infirmiorem se haben
 tabus penset. Sicque fit
 ut dum ille in isto atque
 hic in illo respicit quod
 admittitur. distincte
 bona & ab altitudine
 electionis reprimant.
 Et ad studium provec
 tur accendant.
 Magnae namque sollicitu
 dine ad curam nostrae

meliorationis accingi
 mur. quendo id virtu
 tis in celis cernimus quod
 non habemus.

Unde ezechiel propheta
 cum uolantiae animalia
 de scripsisset ad lunam etc.

Et cecidit post me uoce
 commotionis magnae.
 Benedictio glorie domini
 de loco suo. Et uocem
 alarum animalium
 percutientium alteram
 ad alteram.

Quidnamque alas anima
 lum. nisi uirtutes de
 bemur sentire sanctorum.
 quidam terrena dissi
 ciunt. ad celestia uolan
 do subleuantur.

Unde recte etiam per esaiam
 dicitur. Qui confidunt
 in domino mutabunt forti
 tudinem. Adsumunt pen
 nas ut aquile.

Volentia itaque animalia
 alis suis se uicissim ferunt.

quia scōrum mentes
 In eo quod superna ap
 petunt. considerant
 Inuicem alternis uirtu
 ab: excitantur.

Ala enim sua me percussit
 qui exemplo scitatis
 proprie me ad melius
 accendit. & ala mea
 uicinum animal ferio.
 Si aliquando alteri opis
 bonum quod imitetur
 ostendo. Sed quia scōz
 uita significari istis ani
 malibus diximus. libet
 in ipso uolatu animaliu
 oculos mentis ad tollere
 et quanta uicissim ala
 percussione se excitent.
 Subtali consideratione
 pensare. Paulus
 namq; cum ceterorum
 scōrum sollicitudinem.
 In predicatione robur
 aus laborando trahens
 cenderent. ut ab elat
 tione se premeret.

et uires suas In humilita
 tis gremio nutrire & cru
 delitatis suae antiq; non
 In memor. ce postoloru
 omnium Innocentiam
 contemplatur ait.

Ego enim sum minimus
 ce postolorum. qui non
 sum dignus uocari a postot
 quia persequutus sum
 ecclesiam di. Et tam
 eorundem omnium
 apostolorum primus.
 quesi accepta principa
 tur oblitus. ac si minus
 ipse aliquid sciret. In
 paulo sapientia mira
 tur dicens. Sicut &
 castissimus frater noster
 paulus. secundum data
 sibi sapientia scripsit
 uob. Sicut & In omnibus
 epistolis loquens In eis
 de his In quibus sunt quae
 diem difficilia intellectu.

Ecce paulus In aposto
 lis miratur Innocentia

52^v
Ecce apostolorum prin-
ceps miratur In paulo
sapientiam. Quidē hoc
nisi quod scī uiridum uir-
tutum consideratione
uicissim sibi ceteros prefe-
runt. Uolantia anima
licet alarum percussione
se turgent ut eo aduo-
latum se aliorum exciten-
quo humilius alter In al-
tero quod ad miretur
uideat. Hinc itaq; colli-
gendum ē. quanta debe-
mus sollicitudine meliorum
uirtutem conspiciere. Nos
qui In Infirmis iacemus.
Sic & hi qui tam tanta
scī tate sublimis sunt.
ut per humilitatis gres-
sum ad maiora profici-
ant. Adhuc querunt
In aliis. quod imitantes
admirentur. Sed hec
reprobi nesciunt. quia
mentis oculos semper
In Infirmis premunt.

Qui & si quando In uia dñi
ueniunt. non ad meliorum
uestigium. Sed ad Inuen-
da semper deteriorum
exempla uertuntur.
Neque enim eorum uirtutem
considerant. quibus se
humiliando post ponunt.
Sed quibus superbiendo
se preferant. deterio-
res namque respiciunt.
quibus meliores se esse
gloriantur. Et idcirco
proficere ad melio-
rem non possunt. quia
hoc sibi sufficere esti-
mant. quod pessimos
ante cedunt. **O**mnes
uicem pergunt. et In
tergo respiciunt. Per
spem quidem quiescente
se pedem proferunt.
Sed per consideratio-
nem prauorum homi-
num post se oculos
tendunt. Recte uidere
appetunt. Sed ad

4

Inueniendos se. totam regulam sumunt.

Si enim semet ipsos quales sunt cognoscere appetunt. Non de terriorum conspiciere. Sed meliorum exempla debuerunt.

Ideo circo ergo peccatores se esse non Intellegunt. quia homines non attendunt. Nam si homines adtenderent. quantum peccando distarent. a bonis hominib: Inuenirent. De hoc ergo penitente. quid circo bonorum exempla considerat. ut sibi met ipsi quantum a bono recessit Innotescat.

Bene dicitur. Respiciat homines. et dicent. peccaui. Sequitur.

Et uere deliqui. Et ut erum dignus. non recepi. Peccatores se plerumq; confitent.

Etiam qui se esse non credunt. Nam saepe contingit. ut passim se homines Iniquos esse fateantur. Sed cum peccatis suis ueraciter aliis arguentibus audiunt. Defendent se summo opere. atq; Innocentes uideri conentur. Unusquisq; ergo cum tacit est. et si deliqui dicit. uere non dicit. quippe. qui peccatorem se non excordis Intimo. Sed uerbo tenus asserit. Quia enim scriptum e.

Iustus In principio. Accusator est sui.

Iste de confessione peccati ornari uoluit. non humiliari. per accusationem suam. humilis apparet uideri non esse.

Nam si confitendo peccatum esse humilis ueraciter appetet. sup

de perpetratiōe peccati
congruenter se adior
non Impugnare.

Itaq; iustus uitam suam
Iudicans per exempla
meliorum. Secordis In
timo cognoscit se esse
quod dicit. Aut enim.

Peccaui. et uere deliqui.
Patq; de eo ipso quem to
lerat flagello. Sublun
gat. Quia etiam dig
nus non recepi.

Unusquisq; enim In fla
gello positus. Minus
ad huc peccata sua con
siderat. Si uel tanto uel
amplius se percussum
quam merebatur existi
mat. Iste autē quia
quinto malorum ex
plice considerat. Tanto
dēstrictiori examina
tione se pensat. Mi
nus se percussum qua
merebatur agnoscit.
Quia In illorum iustitia

conspicit. quam grauis
sibi culpa fuerit quod
errauit. Et idcirco hoc
quod patitur dēstrictū
esse non sentit. Quia
dēstrictē nouit pensare
quod fecit. Valde autē
facile ē. ut peccatore
se quisq; cum nihil pro
peccato suo patitur. fa
teatur. Securi uidelicet
Iniquos nos dicimus. cū
uindicta nulla de Ini
quitate sentiamus.

Nam peccatores nos qui
dem In tranquillitate
loquimur. Sed cum de
peccatis ipsis flagello
inter ueniente corripimur.
murmuramus.

Poenā ergo nos Interro
gat. Si ueraciter cognos
cimus culpam.

Qui itaq; iustus quia cul
pam suam dēstrictē
considerat. Etia In fla
gello positus dicat.

Et ut eriam dignus n̄ recep.

Sequitur. **L**iberavit enim anima suam ne pergeret in interitum. Quia preveniente diuina gratia in operatione boni nostri liberum arbitrium. Sequitur.

Nosmetipsi nos liberare dicimur. Qui liberant nos dño consentimus.

Unde paulus cum diceret. Abundantius illis omnibus liberaui. Ne labores suos sibi tribuisse uideretur. ilico cecidit.

Non autem ego. sed gratia dei mecum.

Quia enim preveniente dei gratia. & ipse per liberum arbitrium fuerat subsequitur.

Apte sublunxio. mecum. ut & diuino muneri non esset ingratus. Et tamen a merito liberi

arbitrii. non remaneret extraneus. De hoc autem qui liberatori suo semetipsum cognoscendo consensit. Recte dicitur.

Liberavit animam suam. ne pergeret in interitum.

Sequitur. Sed uiuens lucem uideret. Lucem scilicet ueritatis. quoniam corde mortuus uidere n̄ potest. uel certe quia dñs dixit.

Ego sum lux mundi.

Uidebunt lucem & uicem mortui. quocirca omnes in iusti eum uenire ad iudicium. In humanitatis forma conspexerint.

Sed uiuens tunc lucem respicit. qui liberis oculis cordis. In forma euidiuitatis attendit.

Sequitur. Hec omnia operatur dñs. tribus uicibus. per singulos.

De hoc temptato. flectellatoq; homine.

54R

54^v dictum superius fuerat.

Abominabilis ei fit Inuitae
sue panis. & ad propin-
quabit corruptioni ani-
ma eius. et uitae illius
mortiferis.

Inferius uero sub nexu
est. deprecabitur dm
et placabilis ei erit.
et uidebit faciem eius
In nubilo. et liberauit
animam suam ne perge-
ret In interitum. Sed
uiuens lucem uideret.

In his itaq; tunc collec-
tis. coacerbatissq; sen-
tentis. et super me-
mor amaritudinis.
& Intra sub lunctae
laetitia securitatis.

Moxq; post haec dicitur.
Haec omnia operatur
dm trib; uicib; per singu-
lor. Ac si diceret.

Quod semel de uno dixi
hoc trib; uicib; per sin-
gulos agitur.

Sed sollerter Intuendu
e. que iste tres uices
sint. quib; unusquisq;
homo anxietate memo-
ris afficitur. Et post
merorem protinus
ad securitatem laet-
tie reuocatur.

Idem superius sicut
lam dixi narrauerat.
quod & grauis prius
memor afficit. Et
magna post modum
laetitia ad tollit.

Igitur si uigilanter In-
tendimus. has trib;
uices meroris & laetiae.
In unius culusq; electi
animo. istis alternatim
modis Inuenimus.

Ide conuersatione
temptatione. morte.

In prima quippe qua
diximus. Conuersio
nis uice. grauis memor
est. Cum sua unusquisq;
peccata considerans.

Curarum secularium
 uult conpedes rumpere
 & uiam di per spacium
 secure conuersationis
 ambulare. Desiderio
 rum temporalium
 graue onus abicere
 et lene iugum dñi libe
 rre seruitate portare.

Cogitanti enim istec. Oc
 currit illa familiaris
 sua carnalis delecta
 tio. quae Inueterate
 dudum. quanto eum
 diutius tenuit. Tanto
 arctius astringit. atq;
 a se tardius abire per
 mitat. Et qui sibi
 meror. quae anxietas
 cordis. quando hinc
 sp̄s uocat. Hinc caro
 reuocat. Hinc amor
 noue conuersationis
 Inuitat. Hinc usus
 uetuste peruersita
 tis Inpugnat. Hinc
 desiderio ad spiritale

patriam flagrat.

Et hinc In se ipso carna
 lem concupiscentiam
 tolerat. quae eum ali
 quomodo & iam Inuitat
 delectat. Recte ergo
 de hoc amarescente
 homine dici potest.

Abominabilis est Inuita
 succ panis. et ad pro
 pinquabit corruptio
 ni anima eius. et uitae
 illius mortiferis.

Sed quia diuina gratia
 diu nos istis difficul
 tatebus affici non per
 mitat. Rupertus pecca
 torum nrorum uincu
 lis. citius nos ad liber
 tatem noue conuer
 sationis consolando
 perducit. et prece
 dentem tristitia sub
 sequens letitia refo
 uet. Itc ut conuersi
 unius culusq; animus
 eo magis ad uotū suū

per ueniendo gaudeat.
 quo magis se pro illo
 meminit laborando
 doluisse. fit cordi in
 mensis laetitia. quia
 ei quem desiderat.
 iam per spem securita
 tis propinquat. Ut
 recte de hoc dici debe
 at. deprecabitur dñm.
 & placabilis eierit. et
 uidebit faciem eius in
 iubilo. uel certe libe
 raut animam suam
 ne pergeret. In Interi
 tum. Sed uiuens luce
 uideret. ac ne conuer
 sur quisq; iam sc̄m esse
 secredat. Et quem
 pugna meroris supe
 rare non ualuit. ne
 ipse postmodum secu
 ritas sternat. despen
 sante dō permittitur.
 ut post conuersatione
 suam. temptationum
 Stimulus fatigetur.

Jam quidem per conuer
 sationem rubrum mare
 transitum est. Sed ad
 huc in heremo uite pre
 sentis. ante faciem hos
 tes occurrunt. Jam
 peccatae preterita
 uel ut extinetor aegyp
 tior post tergite reliqui
 mus. Sed adhuc nocen
 tice uitae. quasi alii
 hostes obuiant. ut ced
 terram repromissio
 nis per gentes. ceptu
 ter Intercludant.

Jam priores culpa
 uel ut Insequentes ad
 uersarii. Sola diuina
 uirtute prostrate
 sunt. Sed temptatio
 num stimuli. quasi hostes
 alii contra faciem ue
 niunt. Qui & cum
 nro labore superen
 tur. conuersio uideli
 c& securitatem parit.
 Mater autem negligentiae

sola esse securitas.

Ne ergo securitatis negligencia generet. Scriptum est. Fili accedens ad seruitutem dñi. Stet iniustitiae & timore. & prepara animam tuam ad temptationem.

Non enim ait ad requiem. Sed ad temptationem; quia hostis noster adhuc in hac uitae nos positos. quicquid magis nos sibi rebellare conspiciet. Tanto amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare negligit. quos quieto iure possidere se sentat.

Contra nos uero eo uehementius incitat. quo ex corde nro quasi ex iure proprie habitationis expellitur.

Hoc enim in se ipso dñs sub quocumque dispensatione figurauit. quid diaboli

non nisi post baptisma se temptare permisit. ut signum nobis quoddam future conuersationis inueneret. Quod membra eius post quae cecidit proficerent.

Tunc acriores temptationum insidias tolerarent. Post primam igitur uicem meroris atq; letitiae quicquid unusquisque per studium conuersationis cognoscit.

Haec secunda subortur. quia ne securitatis negligentia dissoluatur. In pulsu temptationis afficitur. Et quidem quisque in ipso conuersationis initio. magna plerumque excipitur dulcedine consolationis. Sed durum laborem post modum probationis experitur.

Tres quippe modi sunt

conuersorum Inchoa
 tio . a medietate . atq;
 perfectio . In Inchoa
 tione autem Inueniunt
 blandimenta dulcedi
 nis . In medio quoque
 tempore . certamina
 temptationis . Ad ex
 tremum uero . perfec
 tionem plenitudinis .

Prius ergo illos dulcia
 suscipiunt . quae con
 solentur . post modum
 amittunt quae exerce
 ant . Et tunc demum
 suauia atq; sublimia
 quae confirmant .

Nam & sponsam suam
 uir quisq; prius dulci
 bus blandimentis fouet .
 quam tamen la con
 iunctam asperis incre
 pationibus probat .
 probatam uero . se
 curis cogitationibus
 possidet . Unde et
 plebs hirsichelica

cum spondente sedo
 ad sacris mentis nup
 tias exegypto uocare
 tur . quasi arrarum
 uice prius accepit blan
 dimentae signorum .
Conluncta autem pro
 bationibus exerceatur
 In heremo ; Probata
 uero In promissionis
 terrae uirtutis pleni
 tudine confirmatur .
Anne huius In miraculis
 degustauit quod appe
 teret . post modum
 In labore temptatae
 Sic custodire nouerat
 quod gustasset . Ad
 extremum quoq; pleni
 us accipere meruit .
 quod laboribus proba
 tae custodiuit . Itaque ergo
 uitam unius cuiusq;
 conuersi . et Inchoatio
 blanda permulcet .
 et aspera medietas
 probat . Et plena

post perfectio roborat.
 Jam sepe conuersi quique
 In ipso adhuc aditu In
 choationis sue. uel tran
 quillitatem pacatissi
 ma carnis. uel dona
 prophetiae. uel predi
 camentec doctrinae.
 uel signorum miracula
 uel gratiae curationis
 accipiunt.

POST haec autem du
 ris temptationum pro
 bationib; fatigantur.
 a quib; temptationib;
 adhuc cum Inciperent
 ualde liberor se esse
 crediderunt. Quod
 diuine gratiae dispen
 satione cogitur. Ne In
 choatione succ temp
 tationum asperitate
 tangantur. Quia
 si eorum Initia amara
 tudo temptationis ex
 ciperit. tam facile
 a dea quaereliquerant

redeunt. quam nec lon
 gius discesserunt.

Nam contemptis prius
 uitis. quasi luxtae positae
 replicantur. Unde &
 scriptum e. Cum emi
 sisset farao populum.
 non eos duxit dñs per
 uiam terre philistin
 quae uicina e. Repu
 tans ne forte penite
 ret eum. Si uidisset bel
 la consurgere. et re
 uerteretur In egyptum.

EX egypto itaq; ex
 euntib; euicino bella
 subtrichuntur. quia
 derelinentib; secu
 lum quaedam prius
 tranquillitates osten
 ditur. Ne In ipsa sua
 tenertudine atq; In
 choatione turbati.
 ad hoc territi redeant.
 quod eucserunt.

Prius ergo suauitate
 securitatis sentiunt.

prius pacis quiete nutri-
 untur. Post cognitam
 uero dulcedinem. Tanto
 lam tolerabilius temp-
 tationum certamina
 sustinent. quanto in do-
 alius cognouere quod
 cernit. Unde & pe-
 trus prius in montem
 ducitur. prius clarita-
 tem trinitis figuracionis
 dominice contempla-
 tur. Et tunc demum
 temptari ancilla Inter-
 rogante permittitur.
 Ut per temptationem
 factus sibi & infirmita-
 te conscius. Ad illud
 flendo & uicando re-
 curreret quod uideret.
 Et cum eum timoris
 undec in peccati pela-
 gas reperet. Et &
 prioris dulcedinis an-
 chorae quaere tineret.
Saepe autem tam diuti-
 na sunt temptationu-

certamina quam longie
 inchoationum fuerant
 blandimentec.

Saepe uero malus datur
 in inchoatione dulcedi-
 nis. minus autem in la-
 bore probationis.

Saepe minus in inchoa-
 tione dulcedinis. ma-
 ius in labore proba-
 tionis. Numquam uero
 leuorem temptationis.
 dispar. Sequitur per-
 fectio firmitatis. quia
 luxta summa certa-
 minis. Remuneratur
 quisque plenitudine per-
 fectionis. Plerumque
 autem in eo quisque con-
 uersus labitur. quod-
 dum^m quibusdam donis gra-
 tiae dulcedine inchoa-
 tionis excipitur.

Confirmationem acce-
 pisse se perfectionis
 arbitratur. Et pleni-
 tudinem consummationis

æstimat. quæ cæd huc
blandimentæ esse. Incho
ationis. Ignorat. Unde
fit. ut dum subitæ temp
tationis procella tenci
tur. Despectum se dō
& perditum suspicatur.

Qui si Inchoationis suæ
non passim crederet.
cæd huc In prosperis posi
tus. amentem ad aduer
sa prepararet. Et
utur uenientib; post
modum tæm firmiter
resisteret. quam ea
cæd sagatur præuidis
set. Quæ quidem tran
quillus si præuidet tole
rat. eorum tæmen
omnino certamina.
etia si præuideat non
declinat. Quia usur
næ tæneris. nequaqua
per agitur. Sine pulue
re temptationis.

Plerumq; autem conuer
sur quisq; tælib; tempta

tionum stimulis agitat.
quælib; ante conuersio
nis gratia. numquam
pulsatum se esse remi
niscitur. Non quia
tunc hæc eadem radicem
temptationis de erat.
Sed quia non appare
bat. humanus quippe
animus multis cogita
tionib; occupatur.

Sæpe sibi & ipsi ali
quomodo manet In cog
nitus. ut omnino quod
tolerat. nesciat. Quia
dum per multæ spar
gitur. ab Interna sui
cognitione remouetur.

Si autem dō uacare
appetat. & ramos
multimodæ cogitatio
nis abscidat. Tunc
libere conspiciet. quod
de Intima radice car
nis procedit.

Carduus namq; si nasci
tur In uia. tænerantiu

pedibus teritur. atq;
 ipso usu transeuntium
 eius superficies ne appa
 recet confrigatur.
Sed quamuis de super
 fructificantes spinæ
 non appareant. Sub
 ter tamen radix oc
 culta perdurat. Si
 autem eum transeun
 tum pedes terere. &
 calcare cessauerint.
 radix in superficiem
 surgendo progreditur.
 Et per spinam prodit
 in publicum. quicquid
 in radice uiuebat
 occultum. Ita & in
 corde secularium.
 Sepe occultæ quedam
 temptationum radices
 non facile apparent
 & surgere. quia uel
 ut in uia actionum sita.
 Transeuntium teritur
 pede cogitationum.
 Et per innumerarum curarum

curarum quasi multis tra
 nerantibus premitur.
 ne uideatur. Si autem
 per conuersionis gra
 tiam. a uia cordis cura
 rum turba remouetur.
 ut nulla actionum in
 solentia conterat.
 nullus cogitationum
 tumultus premat.
Tunc quod occultum late
 bet agnoscitur. Tunc
 de radice uitiorum
 pungit libere spina
 temptationum.
Contra quam bene uiuen
 tis manu agitur. Ut in
 quantum potest fieri
 non tegatur occulta.
 Sed radicitus euellat.
 quod donec fiat unig
 culusq; conuersi animi
Ita hæc spina contur
 bat. ut sepe percussio
 ne subitæ pæne supe
 rari se sentiat. Et usq;
 uulnus medullitur

59R

Inflatum. & trialiter
 per timeſcat.
 Plerumq; uero ipſi tempta-
 tionum ſtimuli. dum
 in uſu ueniunt dilatan-
 tur. Et non quidem
 acriores. Sed longiores
 exiſtunt. Minus autē
 dolent. Sed maior Inſi-
 ciunt: Quia dum mentē
 diutius adherent. Tan-
 to fiunt minus pauēn-
 di. quanto magis ad-
 ſueti: Inter hæc ergo
 deprehensa mens. huc
 illucq; diſtenditur. et
 multiplicib; tempta-
 tionum eſtib; diſſipat.
 Et ſæpe hinc inde pro-
 uocata. cui tempta-
 tio utro obuiet. uel quod
 primum In pugna. Ig-
 norat: Unde plerūq;
 euenit. ut dum nimir
 In ſurgentia uitia cru-
 ciant. Dum repugnan-
 ter animum. lætamq;

quæſi In lapſum despera-
 tionis Inclinant.

Conuerſus quiſq; hanc
 ipſam ſublimitatis uia.
 quam ſibi ad remediū
 elegit & pauſcat. et
 quaſi In ſummo eductus
 titubat. Qui In himo
 ſolidius ſtrabat; Itc
 uero circum frementi-
 b; temptationum moti-
 b; anguſtatur. Ut
 recte de eo dici debeat.

Abominabilis eſt In
 uitæ ſue panis. et ani-
 me illius cib; ante deſi-
 derabilis. Uel certe.
 propinquabit cor-
 ruptioni anima elur.
 et uitæ illius mortife-
 ris. Sed quia miſer
 cor dī. probari noſ
 permittit tempta-
 tionib; non reprobari.
 Sicut ſcriptum eſt.

Fidelis autem dī qui nō
 patitur uos teptari

super quam potestis
 Sed faciat cum temptatio
 ne & uicem prouentum
 ut possitis sustinere.
Critur consolationis oper
 occurrit. et surgentes
 temptationum stimu
 los mitigat. In pugnan
 tesq; se cogitationum
 motus. In terra pace
 trinquillat. Moxq;
 anima Inmensa despe
 celesti laetitia percipit
 dum de uictum malum
 respicit quod tolera
 uit; ut iure de hoc temp
 tato liberatoq; homine
 dici debeat. Quid
 bit faciem eius In tibi
 lo. Et liberabit ani
 ma suam ne pergerit
 In interitum. Sed uiuens
 lucem uideret
His itaq; duabus uicibus
 idē. conuersionis & pro
 bationis. per merore
 letitiaq; transactis.

Super e tertia. cuius
 & merorem adhuc susti
 neat. & gaudia conse
 quatur. Post conuersio
 nis namq; certamina.
 Post probationis eru
 nce. Restat adhuc dura
 temptatio. quia uenire
 non potest ad perfecte
 gaudia libertatis. nisi
 prius debitum soluerit
 humane conditionis.
Conuersus autem quisq;
 sibi caute sollicitus tacite
 secum considerare nō
 cessat. Eternus iudex
 quem districtus adue
 nit. suumq; termi
 num cotidie prospicit.
 & ante seueritatem
 tante iustitie quas ratio
 nes uite sue sit positurus
 attendit. Et sic unctis
 prauis opera que In
 tellegere potuit de
 uitacuit. Veniturus
 tamen coram districto

radice illa magis quae
 In se & ipso non intelle-
 git per timere.
Quis enim considerare
 ualeat. quanta mala
 per momenta temporu
 ipsis Inconstitib; cogi-
 tationum motib; per-
 petramur. Facile e
 autem opera peruersa
 uitare. Sed nimir diffi-
 cile e. ab Inlicita cogita-
 tione cor tergere. Et
 tamen scriptum est,
Iae qui cogitatis Inutile.
 & rursum. In die cum
 ludicabit dñs occultae
 hominum. Qui & a
 p̄misit. Inter se Inuice
 cogitationum accusan-
 tum. Aut & a defen-
 dentium. **Q**ursum.
 abia dolosa In corde
 & corde locuti sunt
 mala. Et rursum.
Et enim In corde Iniqui-
 tates operamini lit̄ra.

Humana eadem anima
 semel aeternitatis
 stercum deserens. ad
 fluxum temporalitatis
 de lapsa. hanc mutabi-
 litem alternantiu
 motionum. quae dum
 cadere & uolens appetit.
 Dum conatur surgere.
 cogitur Inuita tolerare.
Inde quippe punita e
 unde laetate. Quia
 Inde conuersa habet
 laborem certaminis.
 Unde peruersa appe-
 tit gaudium uoluptatis.
Saepe ergo electis & a
 nolentib; In cogitatio-
 ne subripiuntur. quod
 In se quidem solerter
 Inspiciunt. Et ante
 di oculos. quanta sit
 reatus cœtendunt.
Et cum de his omnib;
 semp districtae ludicia
 per timent. Tunc
 tamen haec uehementer

metuunt. cum ad sol-
uendum humane condi-
tionis debitum uenientes
districto iudicē propin-
quere se cernunt.

Et fit tanto timor acrior
quanto & retributio
aeterna uicinior.

Ante oculos autē cordis
nihil inane tunc trahit
uolat de fantasia mate-
cogitationis. quia sub-
ductis e medio omnib;
se & illum tantum mo-
do considerant. cui
ad propinquent.

Crescit pauor. uicina
retributione iustitiae.
Et urgente solutione
carnis. quanto magis
districtum iudicium
salamq; quasi tangitur
tanto uehementius
formidatur. Et si
ea quae sciunt. Num-
quam se pretermis-
se meminerunt.

formidant acmen illa
qua enesciunt; quia
uidelicet semet ipsos di-
iudicare. et conprae-
hendere omnino non
possunt. Atq; urgen-
te exitu subaliori ter-
rentur metu.

Unde redemptor noster
solutioni carnis adp-
pinquans. et membro-
rum suorum speciem
seruans. factus in ago-
nia coepit prolixius
orare. Quid enim
pro se ille cum agonia
petere. qui in terris
positus caelestia cum
potestate tribuebat.
Sed ad propinquante
morte nostrae mentis
in se certamen expres-
sit. Qui uim quandam
terroris ac formidi-
nis patimur. Cum per
solutionem carnis ae-
terno iudicio propinquamus.

Neq; enim tunc cutur libe
 anima merito terret
 quando post pusillum
 hoc Inuenit. quod In
 aeternum mutare
 non possit. Considera
 mur quippe quod uia
 uitae presentis nequa
 quam sine culpa tran
 sire potuimus.

Consideramus & id quia
 ne hoc quidem sine ali
 quo reatu nro e quod
 laudabiliter gessimus.
 Si remote pietate ludi
 cemur. Quis enim
 nostrum uitam pce
 dentium patrum uale
 at uel superare uel
 ced sequi. & tamen
 dauid dic. Ne intrer
 In iudicio cum seruo
 tuo. quia non iustifica
 bitur In conspectu tuo
 omnis uiuentis.

Paulus cum diceret
 Nihil mihi conscius su

Caute subluxit
 Sed non In hoc iustifica
 tur sum. Jacob; dicit
 In multis enim offendi
 mus omnes. Joh dicit.
 Si dixerimus quia pecca
 tum non habemus. Ipsi
 nos seducimus. & ueri
 tas In nobis non est.

Quid ergo faciant tabu
 le. si tremunt coluine
 aut quomodo uir gulta
 In mobilia stabunt.
 Si huius pauoris turbi
 nae etiam cedri qua
 tauntur. Solutioni
 ergo carnis ad pro
 pinquans. non num
 qua terrore uindic
 te. & id iusti anima
 turbatur. Cui & si quid
 tranquillum In hac
 uitae sapere potuit.
 mortis articulo Inter
 ueniente concutatur.
 ut iure dici debeat.

Abominabilis est fit

Inuita siue panis. et
animæ illius cib; ante
desiderabilis. uel certe
propter pauoris poenâ
hoc quod illic subditur.

Ad propinquabit corrup
tioni anima eius. Et
uitæ illius mortiferis.

Sed quia iustorum anime
Saleuib; quib; q; contac
tur. ipso saepe mortis
pauore purgantur.
Et æternæ retributio
nis gaudia. Item ab ipsa
carnis solutione per
cipiunt. Plerumq;
uero contemplatione
quicquid retributionis
Internæ. & prius
quam carne exsolien
tur hilarescunt. Et
dum uetustatis debi
tum soluunt. Nouitæ
muneris lætitiâ p
fruuntur. Recte
dicitur. Videbit fa
ciem eius in iubilo.

Uel certe. liberauit ani
mam suâ. ne pergeret
in interitum. Sed uiuens
lucem uideret.

Iusti itaq; anima in iubilo
faciem dî conspiciet. quia
tantum de lætitiâ Inter
na percipit. quantum
capere uel cœli sumptis
uix possit. Ibi igitur luce
uidens. uidet. quia spiri
talem oculum in ricchior
Interni solis infigit.

Ibi lucem uiuens uidet.
quia omni lætitudi
nitatis uicissitudine
atq; obumbratione cal
catis. ueritati æterni
tatis inheret. eiq; Inhe
rendo quem cernit ad
similitudinem Incom
mutabilitatis cœli surgit.
atq; In semet ipsa aucto
ris sui. In conuersibile
specie dum respicit.
cœli sumit. Quæ enim
ad mutabilitatem

62R

per semet ipsam lapsa
est. sed Inmutabilitatis
statum. Inmutabilem
uidendo formatur.

Jgitur heliu de afflicto
hoc liberatoq; homine.
quia primum meroris
amaritudinē. & post
modū gaudia consola
tionis expressit.

Apte subluxit; Hæc
operatur dñ trib; uicib;
per singulos. Videli
c& conuersionis. pro
bationis. & mortis.

Quia per triec hæc. et
duris primum stimulis
meroris afficitur. et
mægnis post modum
securitatis gaudiis reso
uetur. Et quia electi
unius culusq; mens idē
trib; uicib; Idē uellabo
re conuersionis. uel
temptatione probatio
nis. uel formidine
solutionis at teritur.

atq; ipse ad tratione
purigata liberatur.
cepte sublungitur.

Ut reuoc& animas eorū
ad corruptione. et In
lumin& luce uiuentiū.

Lux quippe morientū
est. quam corporeis
oculis cernimus. qui
autem adhuc. huic
mundo uiuunt. luce
morientium tenebres
cunt; In luminantur
autem luce uiuentiū.
qui despecto temporali
lumine. ad splendo
rem Internæ clarta
tis recurrunt. Ut ibi
uiuant. ubi uerum lu
men sentiendo uideant.
Ubi non aliud lumen
atq; aliud uitæ. Sed ubi
ipsa lux uitæ sit. Ubi
sic nos lux exteriur cir
cum scribat. ut Inte
riur impleat. Sic
Interiur impleat.

liberant
nepergen
um. Sed
lex.
anima In
conspicit.
letitia In
quantum
sumptu
gatur luc
quia sp
Inrecho
nfigit.
or uidet
mutabi
idine
one cal
a ætern
& eq; In
cernit
Incom
as cad su
ipsa uit
ueribile
espice
uæ enim
tatem

ut in circum scriptae. &
 terius circum scribat.

In luminantur ergo hac
 luce uiuentium / quam
 tanto tunc subtilius con
 spiciunt. quanto nunc
 ad illam purius uiuunt.

Magna heliu. ac ualde
 fortis protulit. Sed
 hoc unusquisq: arro
 gans habere propri
 um solat. Quod dum
 uerac & mystica loqui
 tur. Subito per tumo
 rem cordis quaedam
 Inania. & superba
 permiscet. Fortis
 enim placere appe
 tit. In hoc quod uera
 citer sentit. & inde
 mox inanescit auero.
 unde per elationis
 typum. Recedit ab
 Intimo. Quia enim
 ad probari doctus
 exterius quaerit. In
 tur plenitudinem

qua docebatur amittit.
Inde & heliu quem tene
 re arrogantium ty
 phum saepe iam dixi
 mus. post quam multa
 sapientiae profunda
 digessit. Subito post
 eisdem sententiar uera
 ces ac mysticas. fastu
 scientie Inflatu & tol
 litur. Cuius mox Infla
 tionis merito. eius sen
 sus ad Inania uerba
 diriuatur. Nam sub
 didit dicens.

ADTENDE IOB ET AU
 DIME. ET TACE DUM
 EGO LOQUOR. Si autem
 habes quod loquaris.
 Responde mihi. Loquere
 uolo enim te appare
 re iustum. Quod si non
 habes. audime. tace.
 & docebo te. sapientia.
Quia Leto se apud
 se habeat. hac locu
 tione manifestat.

qua dicit. Adtende lob
& audime. & tace dum
ego loquor.

Immensa enim supbia
e. a seniore sibi reue
rentiam exigere. et
silentium Imperare
meliori: qui autem pre
dicatores iusti. du quos
libet corripunt. Saepe
per humilitatis gra
tiam. ad cogitationum
suarum Intima reuer
tuntur. Atq; In eo ipso
quod corripunt. ne
quid fortasse fallan
tur sequuntur.

Correptisq; licentiam
tribuunt. ut si quid
pro se ipsi iustius senti
unt fateantur. hoc
non numquam & iam
arroganter imitibus
appetunt. Paulisper
enim In uerbis relatio
ne post posita. quasi
eorum quos conspiciunt.

Si forte repperiri potu
ert iustitia quaerunt.
Non quia tac sentiant.
Sed quia ornari per
humilitatis speciem
concupiscunt: Metu
unt enim. ne superbi
ac tumidi quia sunt
esse uideantur.

Unde heliu sticam sub
didit dicens.

Si autem habes quod
loquaris. responde
mih. uolote appare
re iustum. Sed haec
quia ex corde non pro
tulit. audire quod
quaesierat non expec
tauit. Nam ilico
sub iunxit.

Quod si non habes. au
dime. tace. et doce
bo te sapientiam.

Qui enim ueraciter
querunt audire quod
iustum e. & equanimi
ter expectant audire

quod quaerunt.

Heliu autem quia ueraciter requisitionis uerba non protulit. dici quod quaesierat non permisit. Sed mox quid Intyn securus gestabit erupit. qualemq; se In oculis suis habebit ostendit dicens. Tace. et docebo te sapientiam.

Arrogantes enim uir- quendo aliquid humiliter sonant. diu In eisdem humilitatis specie non perdurant. Cum fortasse quaerunt ut audiant. mox loquendo obuiant ne doceantur; quia superficiei uocis quam protulerant. citius ostentationis Intentio comprimit. quae ex radice cordis surgit. atq; eandem humilitatis formam. specie tenus sumptae.

eo celerius probantur quia aliena est quo illa diutius tenere non possunt.

Ecce heliu iustitiam cum requirit ut discat. promittit quia doceat. Ecce quasi requirendo quod iustum est aliquid planum sonuerat lingua. Sed mox celari non potuit. hoc quod altum timebat conscientia. Nam repente subluxit. Tace et docebo te sapientiam.

Quia uero arrogantes omnes In eo quod proferunt. tunc superbiae inflantur. & uelut In alto posita. sic doctorum specie sumunt. ac sic eorum uerbae dignatione quadam super indignos homines caelitus effundantur. Bene ab scriptore huius historie uersus Interponit.

quo dicatur: pronunti
ans quoq: heliu: & iam
haec locutus e.

Quid enim per huius pro
nuntiationis uocabu
lum. Nisi In flatio ela
tionis ostenditur. ut
uerba quae de altis
superbie radice uenie
bant. Cum quadam
quasi altitudine et dis
tinctione procederent.
Ita uidelicet predicator
re omnes arroganter
solent. Cum quodam
enim fastu proferunt.
hoc quod singulariter
Intellexisse se credunt.
Et fortasse tunc humili
tatem predicant. cum
per elationis typum
exempla superbiae
ostendant. Unde fit.
ut eorum predicatio
concori sibi manere
non possit. quia id quod
rectum loquentes

seminant. per uerse
tumentes Inpugnant.

Humilib: naq: auditorib:
uerba sine non compati
endo. sed uix dedignan
do largiuntur. Longe
quippe se In altum posi
tor aestimant. et super
eosdem auditores suos.
quasi procedentis doctri
nae. Respectum uix de
summo dignanter Incli
nant. At contra uerba
lustorum ex radice ueni
unt humilitatis. ut fruc
tum ualeant ferre
pietatis. Et quic quid
salubre potuerint.
non tumendo. Sed con
patiendo subministrant.

Si quippe caritatis uel
se In auditorib: suis. uel
auditores suos In se huc
transformant. Ac si
& illy per istos. hoc quod
audiunt doceant.

Quisti per illor hoc quod

docendo proferunt
dicant. Neliu ergo
typum arrogantium
tenens. et cum pronun-
tationis ostentatione
inchoans. quid dicat
audiamus. Sequitur.

Audite sapientes uer-
ba mea. et eruditi
auscultate me. Auris
enim uerba probat.
et guttur escas gustu
di iudicat. **N**ec si dice-
re. Sicut nec auris
escas. nec guttur uer-
ba cognoscit. Itaque nec
stultus quisq; sententia
sapienter intellegit.
Sapientes ergo atq; eru-
diti. audite quod dico.
qui potestis ex quae
fuerint dicta cognos-
cere. Videamus igitur
quantum tumeat.
qui uerba sua non.
nisi uis sapientib; auditis
decenter existimat.

Uerus autem sapientie
predicator dicit.
Sapientib; & Insipientib;
Debitor sum. **A** contra
arrogans Inpredicatio-
ne succ. aures tantum
modo sapientium expec-
tat; quia non inde p̄di-
cat. ut possit quoslibet
sapientes efficere.
sed ideo sapientes qua-
rit. ut possit quod sen-
serit superbiendo mon-
strare. Sicut enim
superius dictum est
non illos appetit eru-
dire. sed se ostendere;
nec intuetur quam
lusti qui audiunt fiant.
Sed ipse quam doctus
cum auditur appare-
at; quia uero predi-
catione arrogantiū
nullus admittet &
sinon & aliquid de
humilitatis imagine
permiscerent.

Bene heliu postquam p
 tumida uerba exultat
 rursum quæsi ad equa
 litatis concordia con
 descendit dicens
Iudicium eligamus nob
 et Internos uideamus
 quid sit melius
Sed utrum hoc iudicium
 ex humili corde quæsie
 rit. facile cognoscimus
 si subsequencia elus uer
 ba pensemur. Sequit
Quia dixisti iob iustus
 sum. et dñs subuertit
 iudicium meum. In iu
 dicandom enim me
 mendacium est. et
 uiolentie sagitta mea
 absq: ullo peccato.
Hæc beatum iob dixisse
 quaeritur. quæ tam
 quia minime dixerit.
 requisita sacre histo
 rie uerba testantur.
Sed qui iudicium æque
 quæsierat. ex culpa

quam finxit. proanis
 sententiam promulgat.

Nam sequitur
Quis est uir ut est iob.
 qui bibit sub sannatio
 nem quasi aquam. qui
 graditur cum operan
 tib: Iniquitatem. et
 ambulat cum uiris Impis.

Ecce iudicium querens.
 iudicium protulit;
 et post alligationem sua
 nulla beati iob expec
 tate sententia. eum
 damnatione dignum
 ex reproborum socie
 tate iudicauit. At
 enim. **Q**uis est uir
 ut est iob. ut utiq: sub
 audiamur. Nullus
 atq: sub lingu. Qui
 bibit sub sannatione
 quasi aquam.

Aqua autem cum bibit.
 ita liquide sumitur.
 ut ad sorbendu nulla
 sui pinguedine retardet.

autem sapie
 iator dicit
 ntib: & In si
 or sum. Ap
 gans In p d
 ce. aures ta
 sapientum
 uia non In
 possit quon
 er efficere
 apienter
 osit quod
 er biendo
 Sicut enim
 caimeft
 peat era
 ostender
 tur quam
 udiunt fia
 uam docet
 ur appa
 uero pro
 arrogam
 dmit ter
 aliquid
 tar Ina
 erent.

⁶⁵
Subsannationem uero
ut cequam bibere est.
dñi sine aliquo obstacu
lo cogitationis Inridere.
ut In eo quod superbit
lingua uel conscientia
nulla trepidatio contra
dicat. Haec autem eius
sententiae. Sup beatum
Iob. quantum a tramite
ueritatis exorbitat. illa
dñi attestazione cognos
cimus. qua ad die bolu
dicit. Numquid consi
derasti seruum meum
Iob. quod non sit ei simi
lis In terra. Ecce que
ueritas dicit absq. con
paratione iustu. eum
hehu asserit absq. compa
ratione peccatore.
Sed haec esse propria
arrogantium pdicatoru
solent. ut dicit afflictor
auditores suos. ad cogis
districte corripere
appetunt. qua blande

refouere. Plur enim
student ut mala obhur
gando increpent. qua
bona laudando confir
ment. Superiores quip
pe uidere desiderant.
& magis gaudent. cum
eorum animu ira eleuat.
quam caritas sequat.
Semp Inuenire optant
quod increpando rigidi
ferunt. Unde scrip
tum e. In ore stulti uirga
superbie. Quia uideli
ca percutere rigide scit.
Sed con pecta humiliter
nescit. Solent dicit pdi
catores iusti auditores
suos oburgando corri
pere. Solent In eorum
uitis districte increpa
tione deservire.
Unde scriptum est.
Verba sapientium quasi
stimuli. et sicut clau
Inactum defixi.
Recte autem eoru uerba

clavi uocati sunt. quia
 culpas delinquentium
 nesciunt palpate. Sed
 pungere. An iohannis
 uerba clavi non erant
 cum dicebant.

Prozenies uiperarum
 quis uobis demonstraue
 fugate ab ira uentura.

An uerba stephani clavi
 non erant cum dicebat.

Ios semper spiritu resistit
 tatis. An pauli uerba
 clavi non erant cum di
 cebat. **O** in sensati
 galathis. qui uos fasci
 nant. Et rursus cum
 corinthis diceret.

Cum enim sit inter uos
 zelus & contentio. non
 ne carnes estis. et
 secundum hominem
 ambulatis. Sed neces
 se est. ut caute uidea
 mur. **P**redicatorer
 lusti in ipsis quos corri
 gunt. cum ex parte

alia fortasse aliquid
 bonę operationis inue
 niunt. ad eadem oblu
 rationis uerba. cum
 quantac dispensatione
 descendunt.

Ecce paulus corinthios
 docens. eosq; in culpa
 diuisionis aspiciens. exor
 sur est dicens.

Craticez ago do meo sepe
 pro uobis. Ingratia
 di quae clatice uob in xpo
 ihu. quia in omnib; diu
 ter facta estis in illo.

Multum profecto lauda
 uit. quos in xpo diuiter
 in omnib; dixit. Et
 ecce adhuc blandimen
 te multiplicat dicens.

In omni uerbo & in omni
 scientia. Sicut testi
 monium xpi confirma
 tum est in uobis.

Testimonium xpi in
 uobis confirmatum
 est. dixit. Ac si opere

66^v
per egressent. quod doc-
trina didicerant. Et
mox in laudis consum-
matione sublunxit. tac-
ut nihil de uob desit in
nulla gratie. Expectan-
tib; reuelationem dñi
nr̄i ih̄u xpi. Quaesote
paule. istis tot fauorib;
lam quo tendas insinua.
Et ecce paulo post se-
quitur; Obsecro au-
uor. fr̄r. permisericoz
dia dñi nr̄i ih̄u xpi. ut id
ipsum dicatis omnes.
Et non sint in uob scis-
mate; Significatu. e.
enim mihi de uob fr̄r
mei. ab his qui sunt eloes.
quia contentiones in-
ter uos sunt; De quib;
contentionib;. paulo
post subdidit dicens;
Cum enim sit inter uos
zelus & contentio. non
ne carnales estis. et
secundum hominem

ambularis;
Ecce quoq; laudib; ad-
aperta correptionis
uerba descendit. Ecce
in corde audientium.
quam blande fauoris
manu. uiam districte
Increpationis aperuit;
Prius namq; superboz
brachia. studuit per
blandimentorum uin-
cla religere. ut post
modum potuisset uulnig
superbie. ferro correp-
tionis incidere;
Erant profecto incho-
runtis. & quæ laudant
debuissent. Erant &
quæ cerzui; peritatis atq;
medicis. prius sana
membric quæ circa
uulnus erant laudan-
do palpauit. & post
modum putridum sinu
uulneris. feriendo
trient fixit;
Habe ergo in scis p̄dicatoz

67R

ad utraq: aptum doctrine
 regula pondus suum.
 ut & recte fauenter nu-
 tricent. Et per uerba
 anim aduertentes ab-
 scidant. Non nunquam
 uero. & iam predicatorer
 iusti rigide feriunt.
 Sed aliud est. cum iustitia
 stimulat. aliud cum sup-
 bie inflat. Iusti cum se-
 uere corrigunt. Inter-
 ne dulcedinis gratia
 non amittunt;

Jam sepe pro Inque-
 tudine refrenanda
 prauorum duritiam
 districti uigoris adsu-
 munt. Sed Intus cari-
 tatis igne liq^{ve} fiunt.
 Atq: eorum amore
 cerdent. In quos aspera
 correptione saeuunt.
 Seq: & iam eis Intrinsicus
 in secreto cordis humi-
 liant. quos duris foris
 anim aduersionum

stimulis. quasi despicien-
 do castigant;

Plerumq: autem & non
 despiciendo despiciunt.
 Et non desperando de-
 sperant. ut tanto eos
 celerius a culpa pauet-
 scere ac silere faciant.
 quanto iam quasi uicinijs
 mortis fouea ostentant.
 Saepe & iam quodam
 decenta moderamine.
 suis culpas coram disci-
 pulis indicant. ut illi
 audientes discant. quo-
 modo semet ipsos de suis
 actionib: subtiliter rep-
 hendant. Tanta au-
 dispensatione se tem-
 perant. ut neq: cum se
 erigunt Intrinsicus
 rigidi sint. Neq: rur-
 sum cum se humiliant.
 extrinsicus remissi.
 quia & Indisciplina
 humilitatem custodi-
 unt. Et In humilitate

disciplinam ;

Paulus disciplinam tenuit
cum chorinthiis dicens ;

Cum enim sit inter uos
zelus & contentio. non
ne carnicles estis. Et
secundum hominem
ambulat. Sed humi-
litate Indisciplina non
perdidit. quia depre-
cando premisit dicens ;

Obsecro uos fratres per
misericordiam dei. ut id
ipsum dicatur omnes.
et non sint in uobis scis-
mata ; Rursum humi-
litate tenuit. cum
eisdem chorinthiis lo-
queretur. Paulo latuit
fortasse quam uolue-
rat. semetipsum repre-
hendit dicens ;

Factus sum insipiens ;
Sed disciplina in hac
humilitate non perdi-
dit. quia ilico adiunxit ;
Uos me coegistis. & plu-

magne humilitatis ex-
hibuit. cum discipulis dixit ;

Non enim nosmetipsos
predicamus. Sed Iesum Christum
dominum nostrum. Nos autem
seruos uos per Christum ;

Sed in hac humilitate
disciplinae. iustitiam
non amisit. qui eisdem
delinquentibus dicit ;

Quid uultis. In uirga ue-
niam ceduo ;

Sciunt ergo predicato-
res sancti. utroque modera-
mine artem magiste-
ri temperare. Et
cum delinquentium
reatus inueniunt ;

Sciunt modo se uere
corripere. modo humi-
liter deprecari ;

Sed cum arrogantibus
uix eos limitari appe-
tunt. Sumunt ab eis
aspera uerba correptionis.
Et sumere ab
eis ueraciter nesciunt

preces humilitatis;
Magis enim terribiles
possunt esse. quam mites!

Quidcirco discunt unde se
erigant. & dicere neg-
legunt. ut animum
submittant; Cumq;
ammonere delinquen-
tes placide nesciunt!
nimio rigoris usu. per-
hucationis iracundia.
&ia contra recte agen-
tes effrenantur;

Quorum iste heliu speci-
em tenens. beatus iob
non refouet. Sed oblu-
gat dicens;

Quis est uir ut est iob!
qui bibit sub sannatio-
nem quiescit aqua. qui
gradatur cum operan-
tib; Iniquitatem. et
ambulat cum uiris
Impis; Et quia alie-
na semper. e. auerita-
te superbia! Nox
& ced falsa prorupit

dicens; ^{68R} Dixit enim.
non placebit uir do. &ia
sicut curre rre cum eo;

Quod profecto quia
minime dixit. quis
quis beati iob uerba le-
git. agnoscat; Sed qui
idcirco loquitur. ut
sem& ipsum ostenden-
do superbiat. quid mi-
rum. si In altero fingit
quod reprehendat;

Quomodo enim ueritati
cohereat In uerbis In-
crepationis. quem Intra
sem& ipsum longe ab
eadem ueritate diri-
mit tumor mentis;

Sequitur; Ideo uiri
cordati. audite me;

Ecce iterum fastu sup-
bie Inflat. eos tan-
tum modo. qui quasi
digne Intellegendo se
ad sequi ualeant qua-
rit. Et sic quod sentie-
bat. erumpit dicens;

68
Absit adō impietas. et
ab omnipotente Iniqui-
tas; Opus enim homi-
nis reddat ei. & luxurie
uices singulorum restituat
eis; Benedixit. quia In
omnipotente dō Iniqui-
tas uel impietas n̄ est;
In hac ^{au} uita. nequaquam
semper hoc agitur quod
sub iuxta; Quia iuxta
opus suum singulari. et
luxurie uias proprias
reddat; Nam Inimul-
tor inlicitas ac peruer-
sas perpetrantes. gra-
tuito prouenit. Atq;
ad opera sc̄a conuer-
tat; & non nullos rex
cis ac tab. deditos. fla-
gello Interueniente
corripit. Ac sic placent
ter. quos si displicent
affligit; Salomone
et testante. qui ait;
Sunt iusti. quibus multa
eueniunt. quasi opera

egerint Impiorum;
Et sunt Impii. qui ita secu-
ri sunt. ac si iustorum
facta haberent; quod
nimirum omnipotens
d̄s. In estimabili pietate
dispensat. ut & iustor
flagella crucient. ne
opera extollant. et
In iusti saltem sine poena
hanc uitam per agant.
quia ad tormenta que
sine fine sunt. male agen-
do festinant;
Nam quia aliquando
iusti. nequaquam luxurie
opera flagellantur.
Ac ipsa historia que
tractamus ostendit;
Neque enim isde beatus
Iob pro culpa fuerat
flagellatus. quia ante
flagelli stimulum. ipso
iudice ac testante lau-
datur. ē; Uerius ergo
helu diceret. si dixisset.
quia In omnipotente dō

Impiōs atq; Iniquiter
non est. Etia cum iuxta
uicē propriē homini
b; reddere non uideat;

Nam & quod a nob non In
tellegitur. Ex occulti
iudicii non In iuste lan
ce profer tur;

Quia uero predicatorēs
arroganter. dum mul
tūc Inania spargunt.
& iū sepe uera ac solida
proferunt. Helu rex
ete sublungit;

Iese enim dī non conde
mnabit frustra. Nec
omnipotens subuertit
iudicium; Ad diabo
lum dñs dixit;

Commouit time aduer
sū eum. Ut affligere
eum frustra;

Helu autem dicit. quia
non condemnat dñs
frustra; Quod utiq;
discordare dicitur uer
tatur creditur. Nisi

subaltē consideratione^{69R}
pense tur; Aliud naq;
est damnare. aliud aff
fligere; Affligit ergo
iuxta aliquid frustra.
Sed frustrē non dam
nat; An non iuxta
aliquid frustra iob aff
fligerat. cum non dele
bat uitium. Sed meri
tum augebat;

Frustra enim condēnare
non potest. quia da
mnatio fieri non ex parte
sed aliquid potest;

Quae uidelicet In extremo
punit. omne quod hic
quisq; Iniq^{ue} commise
rit; Nec omnipotens
subuertit iudicium.

Quia & si minus recta
uidentur esse quae pa
tamur. Recto tamen
In cultis examine de
cer nuntur; Sequitur;

Quem constituit aliu
super terram?

69^v
Aut quem posuit super orbem: quem fabricatur ē; ut uidelicet sub audier nullum; per se quippe mundum regit. quem per se condidit. Nec ergo alienis ad lutoris eed regendum. quinon egit ad n. faciendum;
Sed haec idcirco colliguntur: ut liquido indicet quia omnipotens dicitur. Si per semetipsum regere non neglegit quod creauit. Quod bene creauit. utiq; bene regit. quia quod pie condidit. impie non disponit. Et qui nec dum facta curauit ut essent. quae sunt facta non deserit; Quia ergo praesens ē. In regimine. qui auctor extitit In creatione. Curam nra non praeterit; Unde & apte sublungit;

Si dixerit ad eum cor suum. spiritum illius & flatum ad se trahit; Curuum cor est. cum hinc appetit; dirigitur. cum ad superna subleuatur; Si ergo homo cor suum uel dnm dirigit. spiritum & flatum illius dnr ad se trahit; Spiritum uidelicet. propter nis cogitationibus; flatum uero. qui per corpus trahitur. propter ternis actionibus; ponit;

Quo ergo spiritum hominis et flatum uel se trahere est. uel conuersatione sui desiderii. et interiora nra & exteriora commutare. Ut nihil lam menti exterius libeat. nihil caro inferior uel si appetit adipisci conetur; Sed omne quod homo ē. ad eum uidelicet a quo est. et interiorius desiderando

ferueat. et exterior se
edomando constringat;

Unde & apte sublungit;
Deficiat omnis caro simul!

et homo Incinerem re
uertatur; Simul enim
omnis caro deficit! quan
do la nullis suis motib:
seruit! quia president
spr. cuncta etur fluxa
restringit. Et quoda
distinctionis sue gladio.
omne quod In illa male
uiuabat Interficiet;

Hoc nimirum discipline
gladio. Semet ipsum hie
remicus Interfecerat.
cum dicebat;

Post quam conuertistime.
Pegi penitentiam. Et
post qua ostendisti mihi
percussu femur meum;

Quid enim In femore. nisi
uoluptas carnis accipi
tur? & quide quoda
Post quam ostendisti
mihi. percussu femur meum

nisi quod post qua sup^{FOR}
ne spiritaliter uidit!
omne quod Inferiur
In se carnaliter uiue
bat. & tunc. Ut quan
to magis summa patet
scerent. Nuncio complis
hima quae tenuerant
non liberent;

Nam quento Incipit quis
q: superius uiuere. tan
to & Inchoat Inferiur
Interire; Juxta affect
tum namq: carnalis
operationis! Omnis
caro piculi simul Inte
rierat cum dicebat;

Uuo autem lam nonego.
uiuit uero In me xpr;

Bene & ia hoc loco heliu
subdidit; Et homo
Incinerem reuertetur;

In peccato enim quisq:
positus. mortalitate
sue obliuiscitur. Et
terra se esse non me
minit. Dum adhuc

70^v per superbia Inflat; ;

Post conuersionis uero gratiam. cum humilitate spū accingitur. quid se esse aliud quam cinere recordatur; Jam In cinerem dauid reuersus fuerat * dicens;

Loquer ad dñm meum. cum sim puluis & cinis.;

Et si uiuentem carnem. nec dum In terra mors soluerat. Hoc tamen apud se erant. quod se futuror absq; dubitatione preuidebant;

Hinc aliter dicitur;

Auferer spm eorum & deficient. & In puluere suum reuertentur;

Qui autem eorum spū^{um} superbie nominatur;

Tollatur ergo spū eorū ut deficient. Idē. sub ducto superbie spū. nihil se de se esse cognoscant; & reuestant^r

In puluerem. idē. humili entur & In firma conditione; propter hunc puluerem. ad culur memoria qui sem & ipsos considerant reuocant;

Per sapientia dicitur; lusti fulgebunt. & sicut scintille In arundine to discurrent;

Sēi enim uiri. dum peccatorib; permiscetur. eos exemplorum suorū igne succendunt. atq; omne quod nitent. In cinerem redigunt. quia pietatis flamma consumpta. dum In firmitatem conditionis sue conspiciunt. Nil aliud quam fauilla se esse cognoscunt. ut a superbie sue duritia resoluti. per penitentia dicant. id quod supra protulimus; Memento dñe. quia

* cum dicebat; memento dñe. qui a puluere sumus; Abraham in cinerem reuertit se dixit.

puluis sumus; Bene
ergo dicitur: quia cum
ad se spm hominis dnr
trahit. Deficiet omnis
caro simul. & homo in
cinerem reuertetur;

Haec heliu & uera sunt
& magna quae dicit;

Sed quia male mox ex eo
quod bene sensit Intu
mut. uerbis sequen
tib; prodit dicens;

Si habes ergo Intellex
tum: audi quod dicitur:
et ausculte uocem elo
qui mei;

Habent hoc proprium
omnes arrogantes.
ut cum forte acutus
aliquid sentiunt. Inde
mox ad uultum elatio
nis erumpant. Sensusq;
omnium. In sui compa
ratione despiciant.
Seq: In suo iudicio. alioz
meritis ante ponant.

Quib; contigit miseris.

ut plus uidendo tenebri^{71R}
cant: quicquid subtilia
attendunt. Semetipsos
Intueri nesciunt. Et
quo Intellegentia acu
tius percipiunt. eo per
superbiam deterius
cadunt; Qui bene qui
dem subtilia conspice
rent. Si in eo quod pro
ferunt. se uiderent.

Superius namq; heliu
dixerat; Si habes quod
loquaris. responde
mihi. loquere. uolo eni
te appropere iustum.
Nunc autem ait;

Si habes Intellectum.
audi quod dicitur;

Ecce quomodo paulisp
elatio. per uerborum
Incrementa proficere.

Superius dubitauit. Si
possit beatus iob pro
ferre quod iustum e.

Nunc uero discutit. Si
hoc quod dicitur. salta

71^v
possit audire;
Ibi dicit; Si habes quod
loquaris. responde mihi;
Ac si dixeris; Dic aliquid
sit tamen dignus poteris
esse qui dicas; Hinc au-
tem; Si habes intellectum.
audi quod dicitur;
Ac si aperte dicat;
Audi me. Sit tamen dignus
poteris esse qui audias;
Isti sunt cotidiani defec-
tur. qui in cordibus repro-
borum fiunt. quibus in-
desinenter ad deterio-
rem descendunt; Quia
dum minore incaute
neglegunt. ad maio-
rem perniciosius pro-
rumpunt; Jam & hoc
de superbia fuerat.
quod beatus iob id
quod iustum est. liqui
posse dubitabat;
Sed dum hinc in se
ipso considerare neg-
legit. ad nequiora

peruenit. ut non solum
posse ab eo dici quod
iustum est dubitaret. sed
etiam dicentem se iustum
ab eo intelligi posse
desperaret; Unde utrum
superbie. ab ipsa mox
ridicula secundum est.
ut cum latenter oritur.
tunc uigilanter absci-
datur. nec pro uectu
uigeat. ne usu robore-
tur; Difficile enim
in se quisque in uetera-
tatem superbie depre-
hendit. quia nimirum
hoc uitium. quanto ma-
gis patimur. tanto
minus uidemus;
Sic quippe in mente
superbia. Sicut in oculo
caligo generatur.
quo se hanc latius dilata-
tat. eo uehementius
lumen angustat;
Paulisper ergo elatio
in precordis crescit.

72R

et cum se uastius exten-
 derit. oppresse mentis
 oculus funditur clau-
 dit. ut captiuus animi.
 elationis typhum. et
 pati possit. & tamen id
 quod patimur. uidere
 non possit; Sed quia
 arrogantes uiri. Ali-
 quando ut diximus rec-
 te non recte sentiunt.

Et bona Inuenire noue-
 runt. Sed hae bene
 proferre contemp-
 nunt. Melius post ela-
 tionis typhum quod dixe-
 rat. Si habes Intellex-
 tum. audi quod dicitur.

Subdidit dicens;
 Numquid qui non amat
 iudicium. sanari potest.
 quomodo tu eum qui
 iustus. e. Intantum con-
 demnas. Bonam
 quidem sententiam pro-
 tulit. Sed beato iob pro-
 ferenda non fuit;

Inomne enim quod dicitur
 tur. Summopere Intuen-
 dum e. quid dicatur;

Cui dicatur. quando dica-
 tur. quomodo dicatur;

Melius aute attendit qd
 diceret. Sed cui diceret
 non attendit;

Beatus quippe iob ama-
 bat iudicium. quia cau-
 ses suas cum dno pensa-
 re subtiliter nouerat;

Nec condemnauerat eum
 qui iustus. e. Sed ^{cur} quare
 sine peccato percussus
 fuerat. In dolore positus.
 Cum humilitate requi-
 rebat; Amat iudiciu.
 quisquis uias suas sub-
 taliter discutit. Et secre-
 torium cordis Ingres-
 sus. quid dnr ipsi tribu-
 at. quid ipse dno debe-
 at pensat; Quod bea-
 tus iob. quomodo non
 fecerat. quia crebra
 sacrificia. In expiatione

72^v
filiorum. & iam pro cogi-
tationibus offerrebat;
Quia ergo heli iudicet.
quod hic qui iudicium
non amat. Sanari non
possit. Arguens bea-
tum iob. quod iudicium
non amaret. Et qui eum
qui iustus est. condemnas-
set. ilico eiusdem iusti.
idem domini iustitiam subdi-
dit dicens; Quid dicit
regi. apostate. Qui
uocat ducem impiorum;
Sæpe nouimus. quod
plerique qui pre sunt.
Inordinatum sibi me-
tum a subditis exigunt.
Et non tamen propter
dominum. quia pro domino
uenerari uolunt;
Intus enim se timore
cordis extollunt. Cunctos
que subditos. In sui
comparatione despi-
ciunt. Nec condescen-
dendo consulunt.

Sed dominando pre-munt;
Quia uidelicet alta cogi-
tatione se erigunt.
Et aequales se illis
quibus eos pre esse con-
tingit. non agnoscunt.
Contra hunc timorem.
per ecclesiasticum
librum dicitur;
Ducem te constitueris.
noli extolli. Sed esto
In illis quasi unus ex
illis; Nunc timorem.
per prophetam dominum
In pastoribus increpauit;
Uos autem cum
austeritate impera-
bitis eis. & cum poten-
tia; Ipsa enim bona
quae subditis dicuntur.
Dominando potius
quae consulendo pro-
ferunt. Quia uideli-
cet. quicquid eis quasi
ex equo dicere. semper
ipsos existimant de-
leuisse; Singularitate

enim gaudent cum
minis. Et non aequali
tate condraonir;

Sed quic hec tumentia
cordis rectorum. subte
liter. dnr pensat. Bene
contra eos dicitur; Qui
dicor regi. apostata;

Unusquisq; enim superb;
rector. totiens ad cul
pam apostacie delabi
tur. quotiens pre esse
hominib; delectatur;

Honoris sui singularita
te laetatur; Subquo
enim sit non considerat;

Et quod aequalib; qua
si non sit aequalis exul
tat; Unde autem hec
uitiorum radix pullu
lat in corde regentiu;

Nisi ex imitatione illi
us. qui despectis ange
lorum societate; dix;

Ascenda super altitu
dinem nubium. Et simi
lis ero altissimo;

Quia ergo unusquisq;
rector. quotiens extollit

in ea quod ceteros
regit. Totiens per lay

psum superbie. a summi
rectoris seruitio sepa

ratur. Et cum aequal
es sibi subditos despicit.

Et ut super se dominu
sub quo omnes aequales

sunt. non agnoscit.
Recte dicitur; Qui dic
regi. apostata;

Quia uero dum dominan
do presunt. exemplo

suae superbie subditos
ad impietate trahunt.

Apte sub iungitur;
Qui uocat duces impios;

Adiuicem namq; pietatis
ducerent. Si subditoz

oculis. humilitatis ex
empla monstrarent;

Quis autem est impius.
quia tramite uerita
tis scorbitat. Et dum
ipse in preceptis ruit.

nando pm
elice alca
se erigunt
aler se illu
pre esse
on agnosca
ne tumor
sicutum
tur;
stauer;
Sed esto
si unus ex
c timore
eta dnr
Increpa
te cum
impera
cum potet
nim bon
r dicunt
potur
endo pro
quia uideb
er quasi
e. semel
ant de
gularita

73 R
Gotta

38

221

221

2012

221

105

73^v
sed abrupte sequenter
Inuitat, Duxē Impius.
qui per tumoris exempla
uicem ostendit erroris.
Peculus dux Impius esse
metuebat / cum potesta
tis suae celsitudinem
reprimebat dicens,
Nec quaerenter ab homi
nibus gloriam / neq: a uob
neq: ab aliis / cum possimus
honorari esse / ut xpi aposto
li / Sed facti sumus par
uoli in medio uestrum,
Paruulus in medio eorum
factus fuerat / quia time
bat ne inter discipulos
sionorem suae celsitudi
nis uindicaret. Exempla
electionis ostenderet,
Timebat nimirum / ne
dum ipse sibi potestate
pastoris celsitudinis
quaereret. **G**rex subdi
tur per abrupte seque
retur / & sed Impietate
sequenter duceret. qui

pietatis officium susce
pisset, Unde necesse ē
ut huius qui pre ē / quae ex
empla subditis prebeat.
Solenter ceteris /
Et tentis se sciat uiuere.
quantis pre esse, ac uigi
lenter inspiciat. Ne in
eo quod prelatum ē Intu
mescat. Ne iure debite
potestatis Immoderata
us exigit. Ne disciplinae
uis mutetur in rigore
superbiae. Et unde aper
ueritate subditos re
stringere poterat.
Inde magis Intuentium
corda peruertat.
Ne ut dictum ē: Impieta
tis dux per officium pie
tatis existat. Non autē
debet hominum duca
tum suscipere. qui ne
cit homines bene uiuen
do preire. Nequid ad
hoc elicit ut ceterorum
culpas corrigat. quod

resicare debuit. ipse com
mittat. Hinc inde se
ergo qui pre sunt circum
spiciant. ut sibi & subdi
tis uiuant. ut bonum
quod faciunt. & Intra
sum mentis abscondat.
Et tamen ex eo ad prouoc
tum sequentium exempla
recte operationis Inper
ciant; ut subditorum
culpas. anim aduer ten
ter corrigant. Nec tam
per uim eturde
anim aduersio
nis Intumescant; ut
quaeda leniter correp
te tolerent. nec tam
discipline uincula. ec
dem lenitate dissoluat.
Ut quoda tolerando
dissimulent. nec tam
ea crescere dissimu
lando permittant.

Laboriosa sunt istae.
et nisi diuina gratia
fulciat. ad custodiendu

difficilio: Recte uero ^{74R}
de aduentu districta iudi
cis per sapientie libri
dicitur, Horrende & cito
apparebit. qnm iudiciu
durissimum his qui pre
sunt fia. Quic ergo ple
rumq; per potestatem
regimini. ad culpa pro
rumpetur elationis.
atq; apud districtum
iudicem. ipsa elatio impie
ter estimatur.

Bene de dno per heliudicte.
Qui uocat duces Impior.
De ipso quippe ducatu
dum superbiunt. exem
plo suo subditos ad Im
pietatem trahunt.

Unde magnopere curan
dum e. ut qui regendis
hominib; preferatur.
apud se. Intra secreta
rium mentis. In cathedra
presideat humilitatis.
Cumq; iudicanti ei acete
ris foris ad sistatur.

74r
Uigilanti oculo Incessan-
ter aspiciet. Cui quan-
doq: iudici ipse de his
Iudicandus ad sistat:
Ut quanto nunc ante eum
quem non uidet sollici-
tus trepidat. Tanto
eum cum uiderit securi-
or cernat. Penet
ergo quia ad satir faci-
endum districto iudici
de sua tantum modo
anima fortasse uix
sufficit. Et quod regen-
dis subditis presto est.
Reddende apud eum
rationis tempore. ut
hic dicam. tot solus
animus habet.

Quæ nimirum cogitatio
Si ad siue mentem ex-
coquet. omnem super-
biae tumorem p̄mit.
Et rector prouidus tan-
to iam neq: rex apostata-
ce. Neq: dux impius
uocabitur. Quanto ei

cogitatione sollicita
potestas quæ accep-
ta est. non honor. Sed
onus æstimatur. Nam
cui esse nunc iudicem
libet. huic uidere. Tunc
iudicem non libet.

Numerari enim culpe
nequeunt. quæ habende
potestatis amore
perpetrantur.

Tunc solum uero potes-
tas bene geritur. cum
non amando. Sed
timendo. reti-
netur. Quæ
ut ministrari recte
ualeat. oportet pri-
mum ut hanc non cu-
piditatis. Sed necessitas
inponat. Percepta
autem. nec pro formi-
dine debet deserri. nec
ex libidine amplecti.
Ne aut peius quæ quasi
ex humilitate superbiat.
Si diuine dispensationis

75
ordinem fugiendo con-
tempnat: Aut eo iugum
superni rectoris abici-
cet: quo eum super cete-
ror priuatum regimen
delectat: Potest as
ergo cum percipitur
non ex libidine amanda
est. sed ex longa nimi-
tate toleranda: ut In-
de tunc ad iudicium
salubriter leuis sit.
unde nunc administe-
rium patienter gra-
uē Innotescit.

EXPL. B. XVIII:

IN. EP. B. XV:

PSA HUMANE
CONDITIONIS QUALI-
TAS INDICAT. QUAM
LONGE REBUS CETERIS
PRESTAT.
Nam conlata homini

ratio asserit quantum
omnia quae uel uita
uel sensu uel ratione
carent: Natura ratio
nihil ante cedit: et ac-
men quia ab Internis
atq; Inuisibilib; oculos
clausimus. & uisibilib;
pascimur. Plerumq;
hominem non ex eo quod
ipse est. Sed ex his quae
circa ipsum sunt uene-
ramur. Cumq; non
Intuemur quod ipse sit.
sed quid possit. In accep-
tione personarum.
non ex personis. sed
ex reb; adiacentibus
ducimur. Sicq; fit ut
his quoq; apud nos Intus
Indispectione ueniat
qui foris honoratur.
Quicquid pro his quae
erga illum sunt hono-
rabili habeatur:
Reb; suis In examine nro
postponitur. Sed omnipotens